

KOMUNITNÝ PLÁN SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

OBEC HÁJSKE

2018 - 2022

Aktualizácia máj 2019

Dokument bol prerokovaný a schválený Obecným zastupiteľstvom dňa: 28.júna 2018
uznesením 191/22/2018

Aktualizácia dokumentu bola prerokovaná a schválená Obecným zastupiteľstvom dňa:
16.05.2019
uznesením 29/4/2019

OBSAH

1.	ZÁKLADNÉ VYMEDZENÉ PROBLEMATIKY	3
1.1.	Právny rámec poskytovania sociálnych služieb v SR.....	4
1.2.	Pôsobnosť obce	6
2.	SOCIÁLNO-DEMOGRAFICKÁ ANALÝZA	10
2.1.	Základná charakteristika obce	11
2.2.	Analýza sociologických ukazovateľov	12
3.	ANALÝZA STAVU POSKYTOVANÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	18
3.1.	Kompetencie Obcí	22
3.2.	Uplatňovanie Systému Osobitného Príjemcu	23
3.3.	Sociálne poradenstvo	23
3.4.	Ostatné služby	24
4.	ANALÝZA POŽIADAVIEK PRÍJMATEĽOV SOCIÁLNEJ SLUŽBY	25
4.1.	Cieľové skupiny	26
5.	SWOT- ANALÝZA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA ÚZEMÍ OBCE HÁJSKE	30
6.	CIELE A PRIORITY KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB	32
7.	VYHODNOCOVANIE A PLNENIE KPSS	34
	Záver	34
	Prílohy	35
	POSTUP PRI VYBAVOVANÍ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB.....	39

1. ZÁKLADNÉ VYMEDZENÉ PROBLEMATIKY

Komunitný plán sociálnych služieb obce Hájske na roky 2018 – 2022 je strednodobý strategický dokument, ktorý je základným nástrojom komunitného plánovania. Pre objasnenie podstaty komunitného plánovania sociálnych služieb je potrebné charakterizovať pojmy komunita a sociálna služba.

Komunita je chápaná ako skupina osôb, pre ktorú je príznačný určitý znak alebo súbor znakov, pričom tieto sú vo všeobecnosti vnímané ako typické. Komunita je vymedzená hranicami (ktoré môžu byť geografické, politické, ekonomické alebo sociálne) a medzi jej členmi existujú vzájomné sociálne väzby a vzťahy. Je definovaná ako miesto, kde môže člen získať emocionálnu podporu, ocenenie, a praktickú pomoc v každodennom živote. Základnou občianskou komunitou je obec, ktorá je občanovi po rodine najbližšie a ktorá svojimi sociálnymi aktivitami môže chrániť jeho sociálne záujmy.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov vymedzuje **sociálnu službu** ako odbornú činnosť, obslužnú činnosť alebo ďalšiu činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú zamerané na:

- prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny,
- zosúladowanie rodinného života a pracovného života.

Sociálna služba sa vykonáva najmä prostredníctvom sociálnej práce, postupmi zodpovedajúcimi poznatkom spoločenských vied a poznatkom o stave a vývoji poskytovania sociálnych služieb.

Hlavné poslanie sociálnych služieb je podpora začleňovania ľudí do spoločnosti, sociálna súdržnosť, smerovanie k službám poskytovaným na komunitnej úrovni a rozvinutie ich potenciálu v oblasti zamestnanosti a zamestnateľnosti.

Komunitné plánovanie je jednou zo základných metód riadenia rozvojových procesov. Pomocou tejto metódy je možné plánovať sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám jednotlivých občanov, nakoľko je to otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov a hľadanie najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb. Z hľadiska uspokojovania (súčasných aj budúcich) sociálnych potrieb v obci je teda komunitné plánovanie veľmi dôležité, poskytuje nám odpoveď na otázku, aké sociálne služby a v akom rozsahu je potrebné vytvoriť, ako by mali byť rozmiestnené tieto služby a aké personálne, materiálne a finančné zdroje sú na to k dispozícii.

Cieľom komunitného plánovania je posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov obce, predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín, resp. opäť vtiahnuť do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji.

Procesu komunitného plánovania sa zúčastňujú zadávatelia sociálnych služieb, poskytovatelia sociálnych služieb a prijímatelia/užívatelia sociálnych služieb. Zadávatelia sociálnych služieb sú tí, ktorým zákon ukladá zabezpečiť sociálne služby pre obyvateľov územia, ktoré spravujú, t.j. obce a mestá. Poskytovatelia sociálnych služieb môžu byť fyzické osoby, podnikateľské subjekty, súkromné neziskové organizácie, organizácie zriadené obcou, organizácie zriadené samosprávnym krajom, organizácie zriadené štátom. Užívatelia sociálnych služieb sú ľudia v

nepriaznivej sociálnej situácii, pre ktorých sú sociálne služby určené. Sú to rovnako tí, ktorí už služby dostávajú ako aj tí, ktorí na nečakajú. Je veľmi dôležité na začiatku i v priebehu procesu komunitného plánovania zvažovať, pre ktoré sociálne skupiny sociálne služby plánujeme.

Komunitné plánovanie má byť zamerané najmä na rozvoj komunitných sociálnych služieb, ktoré sú poskytované takým spôsobom, aby obyvatelia obce mohli zotrvať vo svojom prirodzenom sociálnom prostredí a pritom ich potreby budú uspokojené.

Výsledkom komunitného plánovania je **Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS)**, spracováva sa na obdobie spravidla 7 rokov. Povinnosť obcí a miest mať vypracovaný KPSS vychádza zo Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. V zmysle § 83 citovaného zákona obec vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie. Obec je povinná predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb na verejnú diskusiu a zverejniť KPSS vhodným a v mieste obvyklým spôsobom.

V súlade so zákonom o sociálnych službách **Komunitný plán sociálnych služieb obce Hájske na roky 2018 – 2022** obsahuje najmä:

- analýzu sociologických a demografických údajov v územnom obvode obce,
- analýzu stavu poskytovaných sociálnych služieb v územnom obvode obce vrátane vyhodnotenia materiálno-technického vybavenia sociálnych služieb a vzdelanostnej štruktúry zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby,
- analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnej služby a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb a cieľových skupín,
- určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb v územnom obvode obce,
- časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb vrátane určenia personálnych, finančných, prevádzkových a organizačných podmienok na ich realizáciu,
- spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb.

Podklad pre spracovanie komunitného plánu tvorili legislatívne normy, strategické a koncepčné dokumenty, ktoré sú uvedené nižšie v Tabuľke č.1 a č.2. KPSS ako dokument rozvoja sociálnych služieb na lokálnej úrovni, musí korešpondovať s legislatívou a rozvojovými dokumentmi na lokálnej, regionálnej, národnej a nadnárodnej úrovni.

1.1. Právny rámec poskytovania sociálnych služieb v SR

V roku 2008 pristúpilo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR k zásadnej zmene pri poskytovaní sociálnych služieb v Slovenskej republike. Prijatím zákona NR SR č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2009 sa stanovili nové postupy a formy poskytovania sociálnych služieb. V zákone o sociálnych službách sú podrobne upravené povinnosti poskytovateľa sociálnej služby.

Zákon o sociálnych službách Slovenskej republiky, ukladá obciam povinnosť vypracovávať a schvaľovať komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode a dodržiavať právny rámec vychádzajúci z platnej legislatívy.

Sociálnu problematiku rieši najmä nasledujúca legislatíva SR:

Tabuľka 1 - Legislatívny rámec pre plánovanie sociálnych služieb

Číslo a názov zákona
Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov
Zákon č. 305/2005 Zb. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov
Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov
Zákon č. 601/2003 o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov
Zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov
Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení

Tabuľka 2 - Zoznam strategických a koncepcných dokumentov

Názov dokumentu	Úroveň dokumentu
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Hájske na roky 2014 - 2020	lokálna
Koncepcia rozvoja sociálnych služieb na území Nitrianskeho samosprávneho kraja 2015 - 2020	regionálna
Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020	národná
Národný program aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020	národná
Národný program rozvoja životných podmienok osôb so zdravotným postihnutím na roky 2014 – 2020	národná
Európa 2020	nadnárodná
Európska sociálna charta	nadnárodná
Lisabonská zmluva	nadnárodná

MPSVR SR vydalo Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015 – 2020, ako záväzný dokument, vypracovaný v súlade so zákonom slúžiaci ako nástroj štátnej politiky rozvoja sociálnych služieb a taktiež systémovým vyjadrením záujmov, úloh a podporných opatrení vlády SR v tejto oblasti. Národné priority rozvoja sociálnych služieb sú odzrkadlením reálnej situácie poskytovania sociálnych služieb v SR (najmä ich nedostupnosť, nedostatočné materiálne a technické zabezpečenie, personálne podmienky poskytovania sociálnych služieb) a vychádzajú z potrieb identifikovaných v rámci SR a zároveň z priorit Európskeho spoločenstva (dostupnosť, prístupnosť sociálnych služieb, ich finančná udržateľnosť).

Jedným z prierezových princípov národných priorít je deinštitucionalizácia sociálnych služieb a postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb a prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu) a podpora poskytovania terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom.

Rozvoj sociálnych služieb je jedným z predpokladov hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce, a preto je nevyhnutné, aby obec zohľadňovala rozvoj sociálnych služieb v súlade so stanovenými národnými prioritami.

Tento Komunitný plán sociálnych služieb obce Hájske je spracovaný na programovacie obdobie 2018 – 2022 a nahrádza Komunitný plán sociálnych služieb obce Hájske 2014 - 2020.

Komunitný plán sociálnych služieb je živý materiál – **otvorený dokument**, ktorý bude reagovať na zmeny a potreby celej komunity v obci, na meniace sa legislatívne, materiálne, finančné a personálne prostredie. Z tohto dôvodu bude priebežne vyhodnocovaný a v prípade potreby aktualizovaný podľa vopred stanovených pravidiel. Navrhované zmeny a úpravy dokumentu vstúpia do platnosti po schválení obecným zastupiteľstvom.

1.2. Pôsobnosť obce

Všetky nariadenia, úlohy a kompetencie obce zaoberajúce sa sociálnou problematikou sa riadia zákonnou legislatívou SR no i legislatívou obce. Ide o:

- všeobecné záväzné nariadenia obce, ktoré sa týkajú sociálnej problematiky;
- zásady poskytovania finančnej pomoci.

Zákon o sociálnych službách č. 448/2008 Z.z. a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov dáva obci tieto hlavné kompetencie a úlohy: Podľa § 80 zákona 448/2008 Z.z. – Pôsobnosť obce.

Obec:

a/ vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,

b/ utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,

c/ je správnym orgánom v konaniach o odkázanosti na sociálnu službu

- v zariadení pre seniorov
- v zariadení opatrovateľskej služby
- v dennom stacionári
- v odkázanosti na opatrovateľskú službu
- v odkázanosti na prepravnú službu – a ďalšie,

d/ vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu,

e/ poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie:

- sociálnej služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb v nocľahárni, v nízkoprahovom dennom centre;
- sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre pre deti a rodinu, v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári;
- opatrovateľskej služby;
- prepravnej služby;
- odľahčovacej služby;

f/ poskytuje základné sociálne poradenstvo

g/ môže poskytovať alebo zabezpečovať poskytovanie aj iných druhov sociálnej služby, podľa § 12

h/ uzatvára zmluvu:

- poskytovaní sociálnej služby;
- poskytnutí finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku sociálnej služby neverejnemu poskytovateľovi sociálnej služby;
- uhradení ekonomicky oprávnených nákladov podľa § 71 ods. 6 s inou obcou alebo iným poskytovateľom sociálnej služby ktorého zriadila iná obec, alebo vyšší územný celok a ďalšie.

i/ zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,

J/ môže zriaďovať, zakladat' a kontrolovať aj iné zariadenia podľa tohto zákona,

k/ môže poskytnúť finančný príspevok podľa § 78a ods. 8 písm. a) a § 78aa ods. 5 na základe písomnej zmluvy podľa osobitného predpisu a kontroluje hospodárenie s ním,

l/ poskytuje podľa § 75 ods.1 a 2 finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej

- fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- m/ môže poskytovať podľa § 75 ods. 6 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
 - n/ môže poskytovať podľa § 75 ods. 7 finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
 - o/ kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby,
 - p/ ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov pri výkone pôsobnosti ustanovenej v písmene o) a kontroluje ich plnenie,
 - q/ vedie evidenciu
 - o posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby,
 - o rozhodnutí podľa písmena c),
 - o prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
 - r/ vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,
 - s/ poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
 - t/ uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
 - u/ môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku podľa písmena d),
 - v/ vydáva písomné vyjadrenie podľa § 83 ods. 8.

V ustanoveniach § 82 a 83 upravuje zákon o sociálnych službách úlohy obce v komunitnom rozvoji a komunitnom plánovaní podľa § 82 zákona č. 448/2008 Z. z.

§ 82 Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia:

1. Obec za účelom predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu.
2. Komunitná práca je podpora aktivít členov miestnej komunity k svojpomocnému riešeniu sociálnych problémov v rámci miestneho spoločenstva, najmä rozvojom sociálnych služieb.
3. Komunitná rehabilitácia je koordinácia činnosti subjektov, ktorými sú najmä rodina, obec, vzdelávacie inštitúcie, poskytovatelia služieb zamestnanosti, poskytovatelia sociálnych služieb a poskytovatelia zdravotnej starostlivosti. Cieľom komunitnej rehabilitácie je obnova alebo rozvoj fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností fyzickej osoby v nepriaznivej sociálnej situácii a podpora jej začlenenia do spoločnosti. Za účelom vykonávania komunitnej rehabilitácie sa môžu zriaďovať komunitné centrá.

Podľa § 83 zákona č. 448/2008 Z. z. – Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb:

1. Obec vypracúva komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.
2. Komunitný plán sociálnych služieb a koncepciu rozvoja sociálnych služieb vypracúva obec a samosprávny kraj v spolupráci

- a) s inými poskytovateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode,
 - b) s prijímateľmi sociálnych služieb v ich územnom obvode.
3. Obec a samosprávny kraj sú povinné predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb a návrh koncepcie rozvoja sociálnych služieb na verejnú diskusiu.
 4. Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb obsahuje najmä - analýzu stavu poskytovaných sociálnych služieb v územnom obvode obce alebo samosprávneho kraja, vrátane vyhodnotenia materiálno-technického vybavenia sociálnych služieb a vzdelanostnej štruktúry zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby,
 - analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnej služby a ďalších obyvateľov v územnom obvode obce alebo samosprávneho kraja na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb a cieľových skupín,
 - analýzu sociologických údajov a demografických údajov v územnom obvode obce alebo samosprávneho kraja,
 - určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb v územnom obvode obce alebo samosprávneho kraja,
 - časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb vrátane určenia personálnych podmienok, finančných podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok na ich realizáciu,
 - spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb.
 5. Obec a samosprávny kraj zverejňuje komunitný plán sociálnych služieb a koncepciu rozvoja sociálnych služieb vhodným a v mieste obvyklým spôsobom.

Účastníci komunitného plánu sociálnych služieb.

Na trhu sociálnych služieb sa podieľajú traja aktéri – užívateľ, poskytovateľ a objednávateľ. Tieto tri skupiny sa sústavne a priebežne schádzajú a rokujú spolu o dohode, ako čo najlepšie naplniť predstavy a požiadavky každého z nich.

Prijímateľ sociálnej služby – je fyzická osoba, ktorá využíva sociálne služby, nakoľko sa ocitla v nepriaznivej sociálnej situácii.

Poskytovateľ sociálnej služby – je subjekt poskytujúci sociálne služby za podmienok stanovených zákonom:

- a. verejný poskytovateľ – obec, vyšší územný celok, alebo právnické osoby nimi zriadené
- b. neverejný poskytovateľ – neziskové organizácie, občianske združenia, Obec Hájske podporuje poskytovanie sociálnych služieb neverejným poskytovateľom len vtedy, ak takéto poskytovanie sociálnej služby v konkrétnom prípade schváli obecné zastupiteľstvo a v súlade s týmto KPSS obce Hájske.

Objednávateľ sociálnej služby

Osoba, ktorá zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb

Obec a vyšší územný celok - subjekt, kompetencií ktorého je sociálna služba

Sociálne bývanie

Úlohou štátu v rámci sociálnej politiky je vytvárať legislatívne a ekonomické podmienky pre dostupnosť bývania aj domácnostiam s nízkymi príjmami a pre sociálne ohrozené skupiny obyvateľstva. Keďže časť obyvateľstva nedisponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na kúpu bytu, ani takou výškou príjmu, ktorá by mu umožnila splácať hypotekárny úver, sú tieto domácnosti odkázané na pomoc verejného sektora.

Výstavbu nájomných bytov pre verejný nájomný sektor budú naďalej zabezpečovať hlavne obce. Je však potrebné vytvárať podmienky, aby sa do tejto výstavby mohli v širšej miere zapojiť aj neziskové organizácie a iné subjekty.

Sociálna politika v oblasti bývania definuje špeciálne formy bývania určené pre nasledovné kategórie: občania, ktorí sa dostávajú do pozície skupín ohrozených sociálnym vylúčením, napr.:

- a) občania, ktorí v dôsledku nízkej úrovne vzdelania a kvalifikácie vykonávajú iba príležitostné pomocné práce, prípadne sú bez práce,
- b) ľudia s fyzickým alebo mentálnym postihnutím,
- c) mládež po ukončení ústavnej alebo ochranej výchovy,
- d) starí ľudia, osamelí rodičia s deťmi a mnohohodné rodiny,
- e) občania marginalizovanej rómskej komunity.
- f) marginalizované skupiny obyvateľstva, v najvyššej miere Rómovia, ktoré sa vyznačujú úplným sociálnym vylúčením napríklad v dôsledku straty bydliska, dlhodobej nezamestnanosti, závislosti od drog, nedostatočnej sociálnej prispôsobivosti

Pre bývanie týchto skupín obyvateľstva treba vytvárať podmienky najmä v sociálnom bývaní zodpovedajúceho štandardu, alebo v prípade niektorých špecifikovaných sociálne ohrozených či vylúčených skupín v rôznych zariadeniach sociálnych služieb, v ktorých je poskytovaná osobitná sociálna alebo zdravotná starostlivosť a sú zabezpečené aj iné služby v závislosti od druhu a účelu zariadenia.

Do kategórie sociálneho bývania možno zahrnúť:

- nájomné byty vo verejnom nájomnom bytovom sektore vrátane malometrážnych bytov určených ako prvé bývanie pre mladé rodiny s tým, že nárok na takéto bývanie budú mať len domácnosti dostanovenej výšky príjmov,
- byty a iné formy bývania pre domácnosti s nízkymi príjmami a skupiny so špecifickými potrebami, ako napríklad byty pre občanov v sociálnej núdzi, s ťažkým zdravotným postihnutím, osamelých rodičov starajúcich sa o maloleté deti, mnohohodné rodiny, občanov po ukončení ústavnej alebo ochranej výchovy, občanov s problémami sociálneho začlenenia a občanov bez prístrešia,
- byty nižšieho štandardu pre neplatičov nájomného a pre marginalizované skupiny obyvateľstva
- byty pre bývanie starších ľudí, pričom sa bude vychádzať z majetkových pomerov budúcich užívateľov.

Pre veľmi úzko špecifikované sociálne ohrozené či vylúčené skupiny obyvateľstva je bytová otázka zabezpečená vo forme zariadení sociálnych služieb. Medzi tieto zariadenia je možné zaradiť detské domovy, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, útulky atď.

Zariadenia sociálnych služieb však neslúžia na zabezpečovanie bývania, ich prioritou je poskytovanie sociálnych služieb

Núdz

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením.

Sociálna núdza je stav, keď si občan nemôže sám zabezpečiť starostlivosť o svoju osobu, o svoju domácnosť, ochranu a uplatňovanie práv a právom chránených záujmov alebo kontakt so spoločenským prostredím najmä vzhľadom na vek, nepriaznivý zdravotný stav, stratu zamestnania. Životné minimum je spoločensky uznaná minimálna hranica príjmov fyzickej osoby, pod ktorou nastáva stav jej hmotnej núdze.

Osobitný príjemca je obec, alebo ak je to odôvodnené, iná právnická osoba alebo fyzická osoba.

Osobitného príjemcu určuje rozhodnutím ÚPSVaR. Ak osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky vo vecnej forme, je povinný ich poskytovať za cenu obvyklú a na mieste dostupnom občanovi v hmotnej núdzi. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu, ak sa doterajšou výplatom dávky a príspevkov nedosiahol účel. ÚPSVaR určí osobitného príjemcu po jeho predchádzajúcom súhlase. ÚPSVaR uvoľní osobitného príjemcu, ak pominuli dôvody na jeho určenie. Obec je osobitným príjemcom dávky a príspevkov na základe rozhodnutia ÚPSVaR aj vtedy, ak súhlasí, že bude vykonávať funkciu osobitného príjemcu voči všetkým občanom vo svojom územnom obvode, ktorým úrad priznal dávku a príspevky právoplatným rozhodnutím. Na takýto výkon osobitného príjemcu úrad s obcou uzatvorí dohodu. Osobitný príjemca zabezpečuje dávku a príspevky v peňažnej forme alebo vo vecnej forme a je povinný ich použiť len na prospech občana v hmotnej núdzi a fyzických osôb, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú. ÚPSVaR dohliada, ako ním určený osobitný príjemca plní svoje povinnosti.

Sociálne dávky

V minulosti bola hodnota sociálnej dávky často krát vyššia ako minimálna mzda či iný príjem. V novom systéme dávky v hmotnej núdzi a príspevky k dávke motivujú občana zmeniť jeho sociálnu a životnú situáciu.

Hlavným cieľom týchto zmien je, aby si ľudia vlastným pričinením, aktivitou či majetkom pomohli a neboli závislí od sociálnych príjmov.

Pomoc v hmotnej núdzi upravuje zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoc v hmotnej núdzi a zákon o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 125/2016 Z. z. účinnosťou od 1. 7. 2016.

Jednorazovú dávku v hmotnej núdzi možno poskytnúť občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré s ním spoločne posudzujú, ktorým sa vypláca dávka a príspevky najmä na:

- úhradu mimoriadnych výdavkov na nevyhnutné ošatenie
- základné vybavenie domácnosti
- zakúpenie školských potrieb pre nezaopatrené dieťa
- na mimoriadne liečebné náklady

túto dávku možno poskytnúť do výšky preukázaných skutočných nákladov, najviac však do výšky trojnásobku životného minima. V súčasnosti dávku vypláca samospráva.

Deti poberateľov dávky v hmotnej núdzi majú nárok na dotáciu na stravu. Dotáciu na stravu môžu čerpať žiaci základných škôl a deti v materských školách.

2. SOCIÁLNO-DEMOGRAFICKÁ ANALÝZA

Obec pri vykonávaní vlastnej politiky rozvoja územia a sociálnych služieb sa musí orientovať na svojich obyvateľov, na zisťovanie a uspokojovanie ich potrieb. V takýchto intenciách zisťovania a uspokojovania sociálnych potrieb obyvateľov obce Hájske bolo postupované pri tvorbe tohto komunitného plánu spracovaním sociálno-demografickej analýzy.

Sociálna analýza má za cieľ porovnať aktuálny stav sociálnych služieb, ich terajšiu potrebnosť s predpokladanými potrebami v budúcnosti. Analýza vychádza z demografických údajov obce, vekovej štruktúry občanov a dostupných sociálnych ukazovateľov.

Demografická analýza má za cieľ skúmať demografické štruktúry populačných skupín vzniknutých členením obyvateľstva podľa rodinného stavu, ekonomickej aktivity, najvyššieho dosiahnutého vzdelania a podobne. Pri tejto analýze sa berú do úvahy i geografické údaje obce to znamená poloha a rozloha obce, celková hustota obyvateľstva, občianska vybavenosť, dostupnosť služieb, celková infraštruktúra, vzdelanosť k potenciálnym zamestnávateľom obyvateľstva.

Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj svojho územia a o potreby jeho obyvateľov. Základným riadiacim dokumentom, ktorý usmerňuje všetky

plánované rozvojové aktivity obce je PHSR obce.
PHSR obce Hájske deklaruje rozšírenú víziu obce takto:

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je rozvojovým dokumentom, ktorého cieľom je dosiahnutie trvalo udržateľného hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce s dôrazom na využitie miestnych zdrojov, pri súčasnom rešpektovaní limitů a zachovaní rovnováhy v jednotlivých zložkách života a životného prostredia. Úspešná implementácia PHSR môže v obci Hájske napomôcť k zlepšeniu vybavenosti obce základnou infraštruktúrou, povzbudeniu podnikateľskej aktivity, rozvoju vidieckej turistiky, efektívnemu zvýšeniu využitia miestnych daností, aktivizácii miestneho obyvateľstva, oživeniu kultúrneho, športového a spoločenského života v obci, zlepšeniu sociálnej klímy a životného prostredia. Následne na to môže realizácia opatrení stanovených PHSR generovať príjmy a tým zvýšiť celkovú životnú úroveň obyvateľstva a zároveň postaviť pevné základy zodpovednej miestnej samosprávnosti.

V snahe zabezpečiť kontinuitu a efektívnosť poskytovaných sociálnych služieb a súčasne v snahe podporiť zotrvanie ľudí odkázaných na pomoc čo najdlhšie v ich prirodzenom rodinnom prostredí v súčasnosti prebieha proces deinštitucionalizácie sociálnych služieb na Slovensku. Vláda SR schválila dňa 30. 11. 2011 Stratégiu deinštitucionalizácie systému sociálnych služieb a náhradnej starostlivosti (ďalej len „Stratégia DI“). Slovenská republika sa týmto dokumentom hlási k celosvetovému trendu systematického odstraňovania dôsledkov dlhodobo uplatňovaného, ale už historicky prekonaného modelu inštitucionálnej izolácie a segregácie ľudí vyžadujúcich dlhodobú pomoc a starostlivosť v špecializovaných zariadeniach, menovite detí v náhradnej starostlivosti a ľudí so zdravotným postihnutím, seniorov, a jeho nahradenie alternatívnym modelom služieb a opatrení, svojím charakterom čo najviac podobným podmienkam bežného života.

Základným zámerom deinštitucionalizácie v Slovenskej republike je vytvorenie a zabezpečenie podmienok pre nezávislý a slobodný život všetkých občanov, odkázaných na pomoc spoločnosti, v prirodzenom sociálnom prostredí komunity, prostredníctvom komplexu kvalitných alternatívnych služieb vo verejnom záujme. Dňa 14. 12. 2012 bol schválený Národný akčný plán prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb na roky 2012 – 2015. Vypracovanie Národného akčného plánu DI je jednou zo základných úloh Stratégie DI. Národný akčný plán DI predstavuje základný plánovací dokument Stratégie DI v oblasti prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť v systéme sociálnych služieb v Slovenskej republike.

2.1. Základná charakteristika obce

Poloha obce:

Obec Hájske sa nachádza na juhozápadnom Slovensku, na vedľajšej ceste priečne spájajúcej dopravné tepny Nitra – Sereď a Nitra – Šaľa v úseku Pata – osada Pereš (časť Cabaj Čápor). Je vzdialená 12 km juhovýchodne od Serede a 14 km severne od Šale.

Najbližšie obce spájané cestovnou sieťou sú: Pata – 4km, Horná Kráľová – 4 km, Močenok – 6 km a Šoporňa – 6 km. Súčasťou obce je osada Mladý Háj vzdialená 3 km na severovýchod. Katastrálne územie obce meria 1408 ha.

Susedí s územiaми týchto obcí: Pata, Báb, Jarok, Horná Kráľova a Šoporňa. Zastavaná časť katastrálneho územia (intravilán) činí cca 250 ha.

Chotár obce leží v podunajskej nížine na juhozápadnom okraji Nitrianskej pahorkatiny. Nadmorská výška obce dosahuje 126-140 m. Stred obce je v nadmorskej výške 130 m.

Tabuľka 3 – Všeobecná charakteristika obce

Symboly obce	Erb, vlajka, pečať
Kód obce	500241
IČO	00307947
PSČ	951 33
Telefónne smerovacie číslo	037
Rozloha katastrálneho územia	1408 ha
Nadmorská výška v strede obce	130 m n. m.
Počet obyvateľov	1314
Hustota obyvateľstva	94 obyv./km ²
Prvá písomná zmienka	r. 1113
Okres	Šaľa
Samosprávny kraj	Nitriansky

História obce

Prvá písomná zmienka o Hájskom pochádza z roku 1113, a obec sa v nej spomína pod názvom *Copusde* ako majetok Nitrianskeho hradu. Obec následne vystriedala viacerých majiteľov - Balogovci, Nagyovci, Turčániovci, Esterházirovci a iní. Pomenovanie obce sa v priebehu ďalších storočí menilo. V roku 1270 sa uvádza názov *Kopusd*, v roku 1773 *Köpösd* a v roku 1786 dokonca aj nemecky znejúci variant *Köppesd*. Začiatkom 19. storočia sa uvádzali tri názvy *Köpösd*, *Kepessd*, *Kepezd* a od roku 1867 už len maďarská verzia *Köpösd*.

Súpis z roku 1715 udáva, že v Hájskom sa v tom čase nachádzalo 21 domácností. Ďalšia štatistika z roku 1751 tu vykazovala trvalý pobyt 109 rodín. Písomné pramene z roku 1787 dokumentujú 143 domov a 709 obyvateľov, v roku 1828 sa spomína 123 domov a 861 obyvateľov. V uhorskom geografickom lexikóne z roku 1851 sa obec spomína ako prevažne slovenská s 858 obyvateľmi. Štatistika z roku 1910 vykazovala v Hájskom 1289 obyvateľov, z toho bolo 1215 Slovákov, 34 Maďarov, 26 Nemcov a 14 obyvateľov inej, resp. nezistenej národnosti.

2.2. Analýza sociologických ukazovateľov

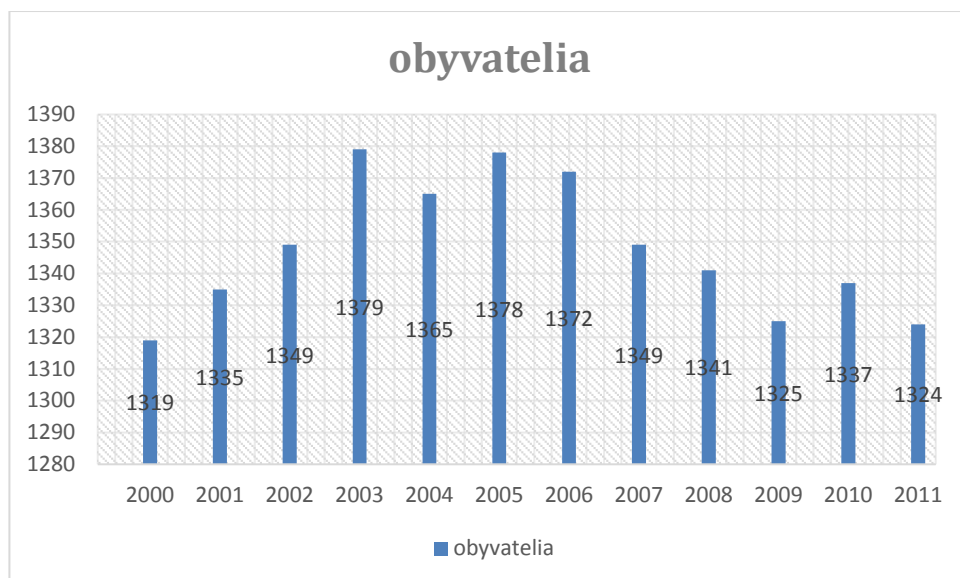
Obyvateľstvo obce.

Podľa posledného sčítania obyvateľstva, domov a bytov v máji 2011 bol počet obyvateľov obce Hájske 1314 obyvateľov

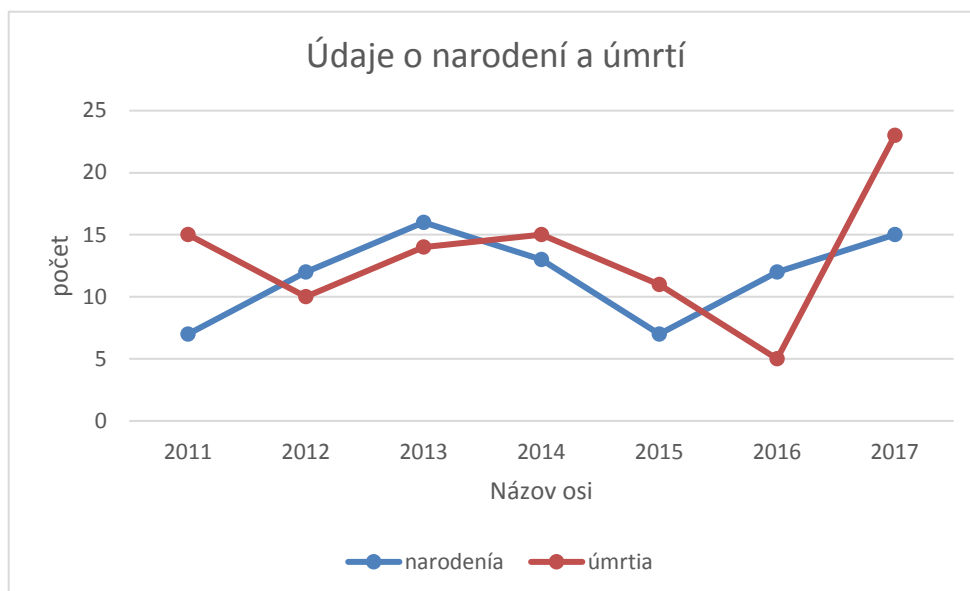
Tabuľka 4 - Vývoj počtu obyvateľov v obci Hájske v rokoch 2000 - 2016

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
počet	1319	1335	1349	1379	1365	1378	1372	1349	1341	1325	1337	1324

Zdroj: Štatistický úrad SR

Sledovaním dlhodobého vývoja počtu obyvateľov zaznamenáva obec Hájske klesajúci trend do roku 2000. Od roku 2000 do roka 2005 obec zaznamenáva väčší ročný prírastok obyvateľov. V roku 2005 bol počet obyvateľov obce na úrovni 1378 obyvateľov. Po roku 2005 nastáva pokles obyvateľov až do roku 2010. V rokoch 2010 až 2017 sa počet obyvateľov stabilizoval a k 31.12.2017 bol celkový počet obyvateľov s trvalým a prechodným pobytom 1336 obyvateľov.

Tabuľka 1: Národnostné zloženie obyvateľstva obce

Počet obyvateľov	Národnosť z toho					
	Slovenská	Maďar.	Rómska	Česká	Ukrajinská	Nezistená
1314	1118	14	157	8	1	16
%	85,08	1,06	11,95	0,60	0,07	1,22

Zdroj: štatistický prehľad dostupný na <https://census2011.statistics.sk/tabulky.html>

Tabuľka 2: Veková štruktúra obyvateľstva

Vekové zastúpenie	Počet	v %
Predproduktívny vek		
0-14	187	14,2
Produktívny vek		
15 - 64	818	62,3
Poproduktívny vek		
65 a viac	309	23,6

Zdroj: štatistický prehľad dostupný na <https://census2011.statistics.sk/tabulky.html>

Počet obyvateľstva je menší a ovplyvnený prirodzenými javmi ako migrácia, pôrodnosť či mortalita – teda úmrtnosť obyvateľov obce.

Podľa zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v neskorších predpisoch sa obec v súlade §11 odsek 3 zaraďuje do kategórie d/- obec s počtom obyvateľstva 1001 do 3000 obyvateľov.

Tabuľka 3: Aktuálny stav obyvateľstva - k 31.12.2017:

Stav	počet
Obyvateľstvo celkom	1307
Narodení	15
Zomrelí	23
Prihlásení na trvalý pobyt	48
Odhlásení z trvalého pobytu	14

Zdroj: vlastný- štatistické údaje z matričných záznamov Obecného úradu.

ŠKOLSTVO

Základná škola

Základná škola s materskou školou v Hájskom sú novým právnym subjektom od 01. 09. 2011.

Žiaci ZŠ sa snažia zúčastňovať predmetových olympiád, z ktorých sa snažia získať čo najlepšie výsledky. Máme talentovaných žiakov v oblasti výtvarnej výchovy, ale aj výborných recitátorov.

Na škole prebiehajú krúžky: anglického jazyka, športový krúžok a divadelný krúžok.

Prvá zmienka o našej základnej škole pochádza z roku 1787. Pôvodná škola bola jednoduchý prízemný dom s malým počtom detí. S rastúcim počtom obyvateľov rástol aj počet detí. Súčasný počet detí je niečo vyše 90. I napriek skutočnosti, že je nás v našej škole málo, tak tu panuje príjemná atmosféra, ktorú dotvárajú nielen žiaci, ale i vyučujúci.

Materská škôlka

Obec v súčasnosti prevádzkuje 1 zariadenie materskej školy. V školskom roku 2015/2016 navštevuje materskú školu približne 24 detí. Areál materskej škôlky je prispôbený potrebám detí, ktoré predškolské zariadenie navštevujú.

ZDRAVOTNÍCTVO A SOCIÁLNA STAROSTLIVOSŤ

V obci absentuje zariadenie s komplexnou zdravotnou starostlivosťou. Obyvatelia dochádzajú za zdravotnými službami do zdravotného strediska v Dusle Šaľa, Močenku alebo do okresného mesta Šaľa, ako i do krajského mesta Nitry.

V obci Močenok sú zriadené ambulancie dvoch praktických lekárov pre dospelých, dvoch lekárov pre deti a dorast, dve stomatologické ambulancie a dvakrát do týždňa je otvorená ambulancia gynekológa.

SLUŽBY

Koncentrácia obyvateľstva v obci podmieňuje aj rozvoj služieb pre obyvateľstvo. Maloobchodná sieť a služby .

V obci je potrebné riešiť skvalitnenie súčasného obchodného vybavenia obce podľa urbanistických štandardov na požadovanú veľkostnú úroveň.

Rozvoj ďalšieho obchodného vybavenia bude ovplyvnený predovšetkým požiadavkami obyvateľov na rozvoj komplexnej vybavenosti a tiež politikou veľkých obchodných spoločností a ich umiestňovaní sa na miestnom trhu. Z toho dôvodu je potrebné vytvoriť územnú rezervu pre komerčné funkcie.

Na rozvoj služieb, ktorý je podmienený najmä dopytom, bude mať vplyv spoločenský tlak obyvateľov a vývoj rastu obyvateľstva a jeho demografickej štruktúry. Výrazným rozvojovým stimulom bude sledovaný koncepčný cieľ vytvoriť ponuku kvalitnej vybavenosti v obci.

V obci úplne absentujú napríklad služby kaderníctva, manikúry, pedikúry atď.

NEZAMESTNANOSŤ

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo pracuje v priemyselnej výrobe, dochádzajú denne za prácou a v poľnohospodárstve a s ním súvisiacich službách.

Štatistické údaje v tejto oblasti sú dosť relatívne čísla. Každá inštitúcia si vedie svoju vlastnú štatistiku podľa vlastných kritérií. Obec nemá k dispozícii informácie o zamestnaní svojich občanov, k dispozícii sú iba údaje z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý vedie evidenciu uchádzačov o zamestnanie (tento údaj však nezahŕňa celkový počet nezamestnaných z dôvodu chýbajúcich údajov o dobrovoľne nezamestnaných). Taktiež nie je k dispozícii údaj o počte osôb, ktorí pracujú v zahraničí.

Skrytú nezamestnanosť, t.j. nezamestnanosť ľudí, ktorí nie sú evidovaní ako uchádzači o zamestnanie, alebo boli z evidencie z rôznych dôvodov vyradení, nie je možné zistiť. Taktiež počet evidovaných nezamestnaných uchádzačov o zamestnanie nekorešponduje s počtom občanov nachádzajúcich sa v hmotnej núdzi.

Najmenšie šance umiestniť sa na trhu práce majú hlavne starší občania nad 50 rokov, taktiež absolventi škôl, občania so zmenenou pracovnou schopnosťou, občania s nízkou úrovňou vzdelania a dlhodobozamestnaní. Kým pre starších ľudí je typické, že nie sú schopní pružne reagovať na zmenu trhu práce, absolventi škôl majú problém nájsť si svoje prvé zamestnanie kvôli nedostatočnej praxi.

Z mesačnej štatistiky Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny SR o počte a štruktúre uchádzačov o zamestnanie vyplýva, že za august 2015 bola miera nezamestnanosti v okrese Šaľa vypočítaná z celkového počtu UoZ 8,91 % (Slovensko 12,86 %) a MIERA EVIDOVANEJ nezamestnanosti 7,66 % (Slovensko 11,32 %).

SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉ SKUPINY

Cieľovým zameraním sociálnej práce je nielen jednotlivec, ale najmä skupina, komunita a sociálne prejavy, ktoré sa ich týkajú. Ide o subjekt, ktorý je definovaný spoločným znakom odvodeným od sociálneho znevýhodnenia, t.j. od znaku, ktorý ho posúva do polohy závislosti na iných osobách alebo na štátnych opatreniach. Celkový počet obyvateľov komunity má trvale klesajúcu tendenciu, čo preukazuje úbytok populácie ako aj migrácia, tento vývoj z dlhodobého hľadiska môže pôsobiť problémovo aj na oblasť sociálnych služieb. Veková štruktúra, ktorá je súčasnosti relatívne stabilizovaná má vzhľadom k vysokému rastu indexu starnutia a indexu ekonomickej závislosti jednoznačnú tendenciu ďalšieho a trvalého nárastu poproduktívnej kategórie populácie v komunite, čo je vo väzbe na ďalšie skutočnosti významným faktorom a indikátorom pre plánovanie sociálnych služieb pri ktorých je nevyhnutné venovať vzrastajúcu pozornosť práve tejto vekovej kategórii, nakoľko starnutie nie je možné žiadnym spôsobom zastaviť.

V ostatných demografických faktoroch je zrejмый rozpor medzi národnostnou príslušnosťou k rómskemu etniku dobrovoľne deklarovanou pri sčítaní a kvalifikovaným odhadom sociálnych pracovníkov . V našej obci i keď nájdeme rómske etnikum nedajú sa vyčíslit' štatisticky nakoľko sa hlásia slovenskej resp. maďarskej národnosti. Bez štatistických zisťovaní môžeme konštatovať, že Rómske etnikum ako jediné v komunite má vzrastajúci podiel na už tak celkovo nízkej pôrodnosti ostatných etnických zložiek populácie.

Z dostupných demografických údajov na základe štatistického predpokladu sme vypočítali počet občanov, ktorí budú potrebovať istú formu sociálnej pomoci, prípadne sociálnych služieb. Použili sme pri tom orientačné údaje, ktoré vymedzujú potrebu sociálnych služieb vo vzťahu k veku, miere závislosti na pomoci pri sebaobslužbe a zdravotného postihnutia.

Sociálne znevýhodnené skupiny v našej obci môžeme rozdeliť na:

- a) seniori
- b) nezamestnaní
- c) deti a mládež
- d) zamestnanci s nízkym vzdelaním
- e) uchádzači o zamestnanie so zdravotným postihnutím
- f) občania so sociálnymi a spoločenskými problémami.

Obec sa v rámci svojich možností snaží kompenzovať určité sociálne znevýhodnenie:

SENIORI.

Služby určené seniorom sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácii vyžadujúcej podporu komunity, je možné charakterizovať túto skupinu týmito spoločnými prejavmi:

- predlžovanie individuálneho aj priemerného veku
- nárast miery chorobnosti a tým aj závislosti na sociálnej pomoci
- vdovstvo a vdovecstvo – skôr, či neskôr strata životného partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny
- stále existujúci využiteľný potenciál jedincov k aktivitám vo svoj prospech aj v prospech komunity

Z hľadiska početnosti ide i jedinou sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene vzostupnú tendenciu svojho rastu premietajúcu nárastu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity.

Občania nad 60 rokov tvoria vyše 25 % z celkového počtu obyvateľov, to znamená, že tvoria najväčšiu skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby.

Ako tak organizovanosť seniorov je zabezpečené v Základnej organizácii slovenského zväzu záhradkárov. Obec by privítala rozšírenie činnosti Klubu dôchodcov, ktorý by vedela materiálne – technicky podporovať, ako aj stravovanie dôchodcov. To sú minimálne štandardy vybavenosti obce pre seniorov.

OPATROVATEĽSKÁ SLUŽBA

Opatrovateľská služba je starostlivosť v domácom prostredí, zatiaľ je to jediná forma terénnych sociálnych služieb v komunite obce pre kategóriu seniorov, Obsah a rozsah ich poskytovania je prevažne zameraný na samotnú a limitovane chápanú opatrovateľskú službu poskytovanú len v časovo úzko vymedzenom rozsahu, ktorý dovoľuje vykonávať len vlastné úkony pomoci a ošetrovateľských činností. Celodenné poskytovanie opatrovateľskej služby sa zatiaľ neposkytuje. Pritom vzrastá počet občanov, ktorí by potrebovali opatrovateľské služby, ale v inom rozsahu a sortimente.

NEZAMESTNANÍ A ZAMESTNANCI S NÍZSKYM VZDELANÍM

V spolupráci s ÚPSVaR Nové Zámky obec organizuje verejnoprospešné práce alebo menšie obecné služby. V rámci tejto činnosti podporuje udržiavanie pracovných návykov u osôb, ktoré majú problém uplatniť sa na trhu práce.

DETI A MLÁDEŽ

Obec v rámci svojich kompetencií prevádzkuje Základnú školu s materskou školou. Pre športové vyžitie detí najmä v čase osobného voľna slúži areál futbalového ihriska.

Na škole prebiehajú krúžky: anglického jazyka, športový, šikulkovia a infromatický krúžok. Súčasťou školy je aj detský klub Hájik, v ktorom deti trávia príjemné popoludnia.

ZDRAVOTNE POSTIHNUTÍ

Skupina občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré sú buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy.

Z kritériálneho hľadiska charakteru postihnutia rozdelujeme občanov so zdravotným postihnutím do 5 základných kategórií:

- mentálne a psychické postihnutia
- zmyslové postihnutia
- postihnutia pohybového aparátu
- kombinované postihnutia
- ostatné postihnutia (mnohé majú charakter civilizačných ochorení)

Každá z uvedených kategórii postihnutí má rozdielne dopady na sociálne následky postihnutia a tým aj na špecifické potreby a formy pomoci spoločnosti pri ich uspokojovaní. Zákon o sociálnych službách venuje dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb čo sa týka sortimentu ich druhov ako aj foriem poskytovania. Mimo oblasť sociálnych služieb je najdôležitejším právnym predpisom v novej legislatíve podpora sociálneho začlenenia fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti.

OBČANIA SO SOCIÁLNYMI A SPOLOČENSKÝMI PROBLÉMAMI

Svojím zložením ide o najrôznorodjšiu sociálnu skupinu, preto aj potreby, prístupy, formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto sociálnej skupine sú veľmi rôznorodé. K tejto sociálnej skupine zaradíme:

- občanov bez prístrešia
- občania prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby
- dlhodobo nezamestnaní občania
- občania spoločensky neprispôsobiví
- závislí občania
- rómska komunita

Vzhľadom k rôznorodosti skupiny a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupiny a zvlášť niektorých jej kategórii len odhadnúť.

RÓMOVIA

Kategória, ktorá z tejto cieľovej skupiny potencionalných klientov si vyžaduje osobitnú pozornosť, analýzu a prístup. Táto skupina ľudí patrí medzi najviac ohrozené sociálnou exklúziou. Ich sociálna situácia už dlhodobo determinuje vysoká miera nezamestnanosti, najmä dlhodobej, závislosť na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej miere. Obec v rámci svojich finančných možností podporuje ich začlenenie do spoločnosti. Ak vezmeme prevenciu ako celok od sekundárnej po primárnu, ako predchádzanie vzniku nežiaducich spoločenských situácií včasným odstraňovaním ich príčin, tak zameranie sociálnej prevencie by malo byť najvyšším princípom predchádzania patologických javov a krízovým situáciám rodinách.

Treba zvážiť možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom.

Vyhľadávanie, nápravné a rehabilitačné postupy na dosiahnutie pozitívnej zmeny spadajú pod kompetencie samosprávy, aby mohli v súčasnosti s rodinou zabezpečiť základné životné podmienky. Na to, ale v samospráve často nie je dostatok vzdelaných a odborne fundovaných sociálnych pracovníkov a problém je aj v nízkej výkonnosti ekonomiky, ktorá nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na sociálnu prevenciu.

3. ANALÝZA STAVU POSKYTOVANÝCH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB .

V obci nepôsobí sociálne zariadenie, v ktorom je možné zabezpečiť sociálnu službu odkázaným v zariadení. Najbližšie zariadenie s pobytovou formou sa nachádza v Pate, v Močenku a v Nitre, kde je možnosť zabezpečiť potrebné sociálne služby v zariadení. Opatrovateľská služba

nie je v prevádzke. Sociálne služby pre túto sociálnu skupinu v súčasnosti zabezpečuje aj rodina s využitím ďalších systémov sociálneho zabezpečenia a pomoci cez dávky. Koordinácia sociálnej služby pre obec je riešená prostredníctvom kumulovanej funkcie – na posúdenie problému fyzickej osoby, rodiny alebo komunity, poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a podľa potreby aj odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci. Čiastočne supluje prácu terénneho pracovníka na vyhľadávanie a evidenciu občanov odkázaných na sociálnu službu. Sociálna agenda je zabezpečená dodávateľsky. V obci nie je registrovaná miestna organizácia zdravotne postihnutých osôb.

V poslednej dobe badať ťažkosti s umiestnením odkázaných na pomoc v zariadeniach. Je nevyhnutné vytvorenia sociálneho zariadenia pre potreby obce a regiónu v spolupráci s VÚC, regionálnym združením obcí alebo s tretím sektorom, nakoľko za niekoľko rokov kvôli prestarnutiu obyvateľstva vznikne problém so sociálnymi službami v obci ako aj v regióne. Preto obec podporuje aktivity subjektov na vytvorenie sociálneho zariadenia pre potreby obce a regiónu.

Vo výhľadovom pláne je permanentné zabezpečenie opatrovateľskej služby a stravovania, zreteľom na zotrvanie prijímateľov v domácom prostredí, k vytvoreniu podmienok pre plnohodnotný spoločenský a kultúrny rozvoj cieľovej skupiny.

Nakoľko finančné možnosti obce sú obmedzené, obec podporuje prípadnú snahu subjektov poskytujúce sociálne služby zabezpečenie potrebných služieb pre potreby obce.

Obec poskytuje najmä tieto sociálne služby:

- dohľad nad nesvojprávnymi občanmi (spolupráca s okresným súdom)
- funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok
- návštevy jubilujúcich starších občanov (narodeniny, výročia svadby)
- stretnutia dôchodcov
- uvítanie do života novorodencov obce
- pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia...).
- poskytovanie finančnej podpory odkázaným
- v prípade potreby zabezpečenie terénnej opatrovateľskej služby
- v prípade potreby zabezpečenie stravovania odkázaných

Obec v prípade potreby podporuje:

- poskytovanie sociálnych služieb verejnými poskytovateľmi pre potreby obce. Obec podporuje poskytovanie sociálnej služby neverejným poskytovateľom len vtedy, ak poskytovanie tejto sociálnej služby pre konkrétneho občana konkrétnym neverejným poskytovateľom sociálnej služby schváli obecné zastupiteľstvo. Obecné zastupiteľstvo pri schvaľovaní podľa predchádzajúcej vety zároveň určí dobu, po ktorú poskytne podporu poskytovania sociálnej služby a výšku, formu a náležitosti podpory, ktorú poskytne.

Analýza súčasného stavu poskytovaných sociálnych služieb úzko nadväzuje na sociodemografickú analýzu a predstavuje neoddeliteľnú súčasť komunitného plánu, pretože iba na základe zmapovania súčasnej situácie je možné identifikovať silné a slabé stránky v oblasti poskytovania sociálnych služieb a navrhnuť konkrétne možnosti ich budúceho rozvoja. Pred samotnou analýzou je však dôležité priblížiť druhy a formy sociálnych služieb, rozsah poskytovania sociálnej služby a poskytovateľa sociálnej služby v zmysle Zákona č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

V úvode tohto dokumentu je uvedené ako vymedzuje citovaný zákon **sociálnu službu**. Druh sociálnej služby, forma sociálnej služby a rozsah poskytovania sociálnej služby sa určia podľa nepriaznivej sociálnej situácie a pri niektorých sociálnych službách aj podľa stupňa odkázanosti

fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby.

Sociálne služby podľa **druhu** sú sociálne služby krízovej intervencie, sociálne služby na podporu rodiny s deťmi, sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií a podporné služby.

Sociálne služby krízovej intervencie sú:

- terénna sociálna služba krízovej intervencie,
- poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach (nizkoprahové denné centrum, integračné centrum, komunitné centrum, nocľaháreň, útulok, domov na polceste, zariadenie núdzového bývania),
- nizkoprahová sociálna služba pre deti a rodinu.

Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi sú:

- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa v zariadení dočasnej starostlivosti o deti,
- služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života,
- služba na podporu zosúlad'ovania rodinného života a pracovného života v zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa,
- služba včasnej intervencie.

Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku sú:

- poskytovanie sociálnej služby v zariadeniach pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby, a pre fyzické osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek (zariadenie podporovaného bývania, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby, rehabilitačné stredisko, domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie, denný stacionár),
- domáca opatrovateľská služba,
- prepravná služba,
- sprievodcovská služba a predčitateľská služba,
- tlmočnická služba,
- sprostredkovanie tlmočnickej služby,
- sprostredkovanie osobnej asistencie,
- požičiavanie pomôcok.

Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií sú:

- monitorovanie a signalizácia potreby pomoci,
- krízová pomoc poskytovaná prostredníctvom telekomunikačných technológií.

Podporné služby sú:

- odľahčovacia služba,
- pomoc pri zabezpečení opatrovníckych práv a povinností,
- poskytovanie sociálnej služby v dennom centre,
- podpora samostatného bývania,
- poskytovanie sociálnej služby v jedálni,
- poskytovanie sociálnej služby v práčovni,
- poskytovanie sociálnej služby v stredisku osobnej hygieny.

Citovaný zákon umožňuje poskytovanie sociálnych služieb viacerými **formami**: ambulatnou, terénnou, pobytovou alebo inou formou (najmä telefonicky alebo s použitím telekomunikačných technológií) podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava.

Ambulantná forma sociálnej služby sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta poskytovania sociálnej služby. Miestom poskytovania ambulantnej sociálnej služby môže byť aj zariadenie.

Terénna forma sociálnej služby sa poskytuje fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí alebo v jej domácom prostredí. Terénnu formu sociálnej služby možno poskytovať aj prostredníctvom terénnych programov, ktoré sa vykonávajú odbornými činnosťami alebo ďalšími činnosťami podľa zákona o sociálnych službách.

Pobytová forma sociálnej služby v zariadení sa poskytuje, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba.

Poskytovanie terénnej formy sociálnej služby alebo ambulantnej sociálnej služby má prednosť pred pobytovou sociálnou službou. Pri pobytovej sociálnej službe má prednosť týždenná pobytová sociálna služba pred celoročnou pobytovou sociálnou službou.

Z pohľadu **rozsahu** poskytovania sa sociálna služba poskytuje na neurčitý čas alebo na určitý čas.

Poskytovateľom sociálnej služby je za podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách a za podmienok ustanovených týmto KP SS:

- verejný poskytovateľ sociálnej služby (obec, právnická osoba zriadená obcou alebo založená obcou, právnická osoba zriadená vyšším územným celkom alebo založená vyšším územným celkom)a
- neverejný poskytovateľ sociálnej služby (iná fyzická alebo právnická osoba).

Poskytovateľ sociálnej služby môže poskytovať sociálne služby len na základe **zápisu do registra poskytovateľov** sociálnych služieb, ktorý vedie vyšší územný celok.

Poskytovateľ sociálnej služby je povinný plniť podmienky **kvality poskytovanej sociálnej služby** podľa citovaného zákona, ktoré podrobne určujú kritériá, štandardy a indikátory kvality poskytovanej sociálnej služby členené do štyroch oblastí: dodržiavanie základných ľudských práv a slobôd, procedurálne podmienky, personálne podmienky, prevádzkové podmienky. Zavedenie, plnenie a hodnotenie podmienok kvality poskytovanej sociálnej služby je jedným zo základných nástrojov zvyšovania kvality života prijímateľov sociálnych služieb, ich sociálneho začlenenia a odborného poskytovania sociálnych služieb s posilnením ľudsko-právneho rozmeru a orientácie na potreby a preferencie prijímateľa.

Ministerstvo práce sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky v spolupráci s Inštitútom pre výskum práce a rodiny spracovalo metodický dokument pre poskytovateľov sociálnych služieb za účelom podporiť ich v implementácii podmienok kvality do svojej praxe a metodický dokument pre proces hodnotenia podmienok kvality poskytovanej sociálnej služby. Proces implementácie a

nastavenia systému hodnotenia kvality bude zároveň podporený Národným projektom Podpora zavedenia a hodnotenia podmienok kvality poskytovaných sociálnych služieb, ktorého zámer ministerstvo v súčasnosti finalizuje. Ministerstvo do 31. 12. 2017 podmienky kvality poskytovanej sociálnej služby ešte nehodnotí.

3.1. Kompetencie obcí

v systéme sociálnych služieb upravuje zákon o sociálnych službách podľa § 80 tohto zákona pre obec nasledovné aktivity:

- vypracúva, schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb,
- utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja,
- je správnym orgánom v konaniach o odkázanosti, resp. zániku odkázanosti na sociálnu službu v zariadení pre seniorov, v zariadení opatrovateľskej služby, v dennom stacionári a na opatrovateľskú službu,
- vyhotovuje posudok o odkázanosti na sociálnu službu,
- je správnym orgánom v konaniach o povinnosti zaopatrených plnoletých detí alebo rodičov platiť úhradu za sociálnu službu alebo jej časť,
- poskytuje základné sociálne poradenstvo,
- poskytuje alebo zabezpečuje poskytovanie sociálnej služby v nízkoprahovom dennom centre, nocľahárni, zariadení pre seniorov, zariadení opatrovateľskej služby a v dennom stacionári, nízkoprahovej sociálnej služby pre deti a rodinu, opatrovateľskej služby, prepravnej služby, odľahčovacej služby, pomoci pri osobnej starostlivosti o dieťa,
- uzatvára zmluvu o poskytovaní sociálnej služby a o poskytovaní finančného príspevku pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančného príspevku na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- zriaďuje, zakladá a kontroluje nocľaháreň, nízkoprahové denné centrum, nízkoprahovú sociálnu službu pre deti a rodinu s ambulatnou sociálnou službou, zariadenie pre seniorov, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár,
- môže poskytnúť finančný príspevok na príslušný rozpočtový rok neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby (ak mu už ministerstvo neposkytlo) na základe písomnej zmluvy a kontroluje hospodárenie s ním,
- poskytuje finančný príspevok pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- môže poskytovať finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby neverejnému poskytovateľovi sociálnej služby,
- kontroluje hospodárenie s finančným príspevkom pri odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy a s finančným príspevkom na prevádzku poskytovanej sociálnej služby, ukladá opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a kontroluje ich plnenie,
- vedie evidenciu posudkov o odkázanosti na sociálnu službu podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby, evidenciu rozhodnutí v konaniach, v ktorých je správnym orgánom a evidenciu prijímateľov sociálnych služieb vo svojom územnom obvode,
- vyhľadáva fyzické osoby, ktorým treba poskytnúť sociálnu službu,

- poskytuje štatistické údaje z oblasti poskytovania sociálnych služieb štátnym orgánom sociálnych služieb na účely spracovania štatistických zisťovaní a administratívnych zdrojov,
- uhrádza poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti zdravotné výkony na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu,
- môže poveriť právnickú osobu, ktorú zriadila alebo založila, vykonávaním sociálnej posudkovej činnosti na účely vyhotovenia posudku.

Samospráva obce však môže zriaďovať alebo zakladať aj iné zariadenia, resp. poskytovať alebo zabezpečovať aj iné druhy sociálnej služby ako sú vyššie uvedené, príp. môže sociálne služby účelne a vhodne spájať.

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou obce. Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Zmenou spoločensko - ekonomického systému došlo k prerozdeleniu zdrojov a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor.

Obec participuje do budúcna na zabezpečovaní stravovania a výdaja stravy, najmä z radov dôchodcov.

Obec poskytuje najmä tieto sociálne služby:

- dohľad nad nesvojprávnymi občanmi (spolupráca s okresným súdom)
- funkcia osobitného príjemcu sociálnych dávok
- návštevy jubilujúcich starších občanov (90, 95, 100-sté narodeniny, výročia svadby)
- stretnutia dôchodcov
- uvítanie do života novorodencov obce
- pomoc v krízových situáciách (živelná pohroma, rodinná tragédia....).

Obec Hájske pri výkone svojej samosprávnej pôsobnosti poskytuje a zabezpečuje poskytovanie sociálnych služieb obyvateľom, ktorí sú odkázaní na sociálnu službu. Následne uplatňuje systém osobitného príjemcu, rozvoz stravy, ďalej poskytuje v obci sociálne poradenstvo a terénu sociálnu prácu.

3.2. Uplatňovanie systému osobitného príjemcu

V súlade s platnou legislatívou je obec a jeho výkonný orgán - obecný úrad osobitným príjemcom jednak na dávku v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi (ďalej len dávka v hmotnej núdzi), ako aj na prídavok na dieťa. Prostredníctvom tohto nástroja (dostáva ho ako transfer z úradu práce, sociálnych vecí a rodiny) a regulovania účelovosti výdavkov občanov zaradených do systému osobitného príjemcu plní funkciu dohľadu v problémových rodinách pri odstraňovaní záškoláctva, príp. pri odstraňovaní zanedbávania povinnej výchovy a výživy nezaopatreného dieťaťa zo strany rodiča, ako aj pri dodržiavaní finančnej disciplíny jednotlivcov a rodín pri splácaní poplatkov spojených s bývaním, čím pozitívne ovplyvňuje základné životné podmienky ohrozených skupín obyvateľstva obce a stabilitu rodiny (ide najmä o odvrátenie hrozby deložovania z bytu, príp. iných exekučných konaní).

3.3. Sociálne poradenstvo

Podľa platnej legislatívy na Slovensku spadá občianske poradenstvo pod pojem sociálne poradenstvo resp. základné sociálne poradenstvo. Zákon NR SR č. 448/2008 Z. z. o Sociálnych službách definuje sociálne poradenstvo ako odbornú činnosť zameranú na pomoc fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii. Na základe zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi

a zmene a doplnení niektorých zákonov sa sociálne poradenstvo chápe iba ako nástroj na riešenie sociálnej núdze, nie hmotnej núdze. § 30 spomínaného zákona o pomoci v hmotnej núdzi však nevylučuje sociálne poradenstvo ako jednu z foriem pomoci pri riešení hmotnej núdze. Pri sociálnej núdzi na rozdiel od hmotnej núdze občan prostriedky na riešenie svojej situácie môže mať, ale z rôznych dôvodov ich nevie alebo nemôže využívať. Cieľom sociálneho poradenstva by malo byť poskytovanie základných informácií, ktoré umožňujú orientáciu v možnostiach riešenia situácie, o nárokoch, ktoré vyplývajú z právnych noriem upravujúcich sociálnu ochranu alebo konkrétna pomoc pri riešení nepriaznivej sociálnej situácie klienta, a to buď zmiernením jej dôsledkov alebo odstránením príčin dôsledkov. Je dôležité motivovať klienta k aktivite a riešeniu svojej situácie vlastným pričinením. O to sa svojou prácou snaží i terénna sociálna pracovníčka obce, ktorá vykonáva túto prácu a o spoluprácu s ňou majú občania čoraz väčší záujem, preto je i snaha o udržanie a poskytovanie tejto služby v obci zaradená do nasledujúceho obdobia v komunitnom pláne sociálnych služieb.

3.4. Ostatné služby

Medzi takéto služby sa radia sociálne služby, ktoré sú poskytované obcou v nadväznej súvislosti so zákonom o sociálnych službách ako napríklad poskytovanie imobilným občanom dôchodkového veku donášku stravy do domácnosti v rámci sociálneho programu obce, poskytovanie jednorazového finančného príspevku pri sanácii rodiny či finančná pomoc vo forme jednorazovej bezúročnej sociálnej pôžičky pre občanov alebo jednorazovej dávky hmotnej núdze v zmysle zákona č.369/1990 o obecnom zriadení.

Finančná pomoc jednotlivcom

Finančnú pomoc poskytuje samospráva občanom, ktorí sa ocitli v hmotnej, resp. sociálnej núdzi alebo náhlejšej núdzi, spôsobenej mimoriadnou udalosťou. K finančnej pomoci patrí:

- ❖ jednorazová dávka v hmotnej núdzi a jednorazový príspevok
- ❖ sociálna pôžička
- ❖ príspevok na stravovanie dôchodcov
- ❖ príspevok na opatrovateľskú službu
- ❖ príspevok na prepravnú službu
- ❖ finančné príspevky na podporu sanácie rodín s dieťaťom v detskom domove

Jednorazová dávka v hmotnej núdzi a sociálna pôžička.

Nepriaznivú sociálnu a finančnú situáciu občanov obce pomáha obecná samospráva riešiť poskytnutím bezúročnej sociálnej pôžičky, poskytnutím jednorazových dávok v hmotnej núdzi (v zmysle zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi) alebo jednorazových dávok v náhlejšej núdzi (v zmysle zákona č. 369/1990 Z. z. o obecnom zriadení). Tieto sú použité hlavne na úhradu mimoriadnych výdavkov na nevyhnutné ošatenie, základné vybavenie domácností, zakúpenie školských potrieb pre nezaopatrené dieťa a na mimoriadne liečebné náklady.

Finančné príspevky na sanáciu rodín

V nadväznosti na platnú právnu úpravu zákonom č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele v znení neskorších predpisov, poskytuje obec finančné príspevky na sanáciu rodín, ktorých dieťa je umiestnené v detskom domove. Ide o príspevky na dopravu pre rodiča a príspevky na obnovu rodinných a bytových pomerov s cieľom zachovania a úpravy vzťahov v rodine.

4. ANALÝZA POŽIADAVIEK PRÍJMATEĽOV SOCIÁLNEJ SLUŽBY.

Obec Hájske v budúcnosti počíta s nárastom počtu obyvateľov v kategórii predproduktívneho len v prípade celkového nárastu počtu obyvateľstva. Je potrebné počítať s celoslovenskou tendenciou starnutia populácie a čoraz väčšími požiadavkami na sociálne služby najmä pre občanov v poproduktívnom veku. Štatistické údaje nám ukazujú, že podiel ľudí poproduktívnom veku každým rokom prevyšuje podiel predproduktívnych. Z toho vyplýva, že jedine nárast počtu obyvateľstva o mladé rodiny môže udržiavať index starnutia/IS/ v želaných medziach.

Podľa údajov ŠÚ SR máme k dispozícii tieto údaje:

Počet obyvateľov	predprod. vek/%	produktívny vek/%	poproduk. vek/%	IS 2001/
567	120/21,16%	313/55,20%	134/23,63%	111,67
2010/ 591	96/16,25%	362/62,78%	133/22,50%	138,54
2011/ 603	95/15,75%	369/63,65%	139/23,05%	146,32
2016/ 605	90/14,88%	371/62,48%	144/23,80%	160,00

Zdroj: sodb.infostat.sk

Základné sociálne služby podľa potrieb obyvateľov obce sú zabezpečené. Podľa prieskumu potrieb a požiadaviek s ohľadom na budúce potreby by bolo vhodné sa orientovať na:

- rozšírenie formy sociálnych služieb podľa konkrétnych požiadaviek na zabezpečenie:
 - a) poskytovanie sociálnej služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia,
 - b) nepriaznivého zdravotného stavu,
 - c) dovŕšenia dôchodkového veku,
 - d) terénnej sociálnej služby
- rozšírenie bytovej výstavby – podpora opráv existujúcich obydľí,
- vyriešiť bezbariérovosť v obci
- zabezpečenie poskytovania sociálnej služby v zariadení
- vypracovať a schváliť chýbajúcu miestnu legislatívu v oblasti sociálnych služieb
- zabezpečiť možnosť stravovania odkázaných osôb
- zabezpečenie opatrovateľskej služby
- podpora vytvorenia sociálneho zariadenia pre potreby obce a regiónu
- v prípade potreby zabezpečiť poskytovanie sociálnych služieb potrebných pre obec
- v prípade potreby zabezpečiť asistenta pre skvalitnenia vyučovacieho procesu pre deti so zdravotným znevýhodnením alebo s nadaním
- v prípade potreby zabezpečenie dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa a ohrozeného sociálnym vylúčením

Spracovaním ankety a podnetov občanov sa v komunitnom pláne sa pri tvorbe priorít a špecifických cieľov zameriame na niekoľko cieľových skupín. V obci tak doplníme už dobre fungujúce sociálne služby a budeme sa snažiť v priebehu časového obdobia naplniť niektoré stanovené priority. Dotazník určený pre občiansku verejnosť obce sa stal základným podkladom k získaniu požiadaviek občanov ako príjmateľov sociálnej služby a jeho výsledky sú spracované v prílohe tohto dokumentu. Anonymný dotazník obsahoval dve časti: časť - základné údaje o respondentovi a časť- prieskum sociálnych potrieb. Do prieskumu sa občania obce zapojili vyplnením dotazníka v tlačenej forme. Na základe jeho vyhodnotenia sme sa zamerali v plánovaní na špecifické cieľové skupiny a ich potrieb .

4.1. Cieľové skupiny

Cieľové skupiny tvoria skupiny obyvateľov, ktorí je spojená určitým faktorom. Z pohľadu sociálnej situácie sú to skupiny obyvateľstva nachádzajúce sa v nepriaznivej životnej situácii, krízovej sociálnej situácii sú sociálne vylúčené, alebo sú následkom rôznych faktorov ohrozené sociálnym vylúčením. Na základe východiskovej analýzy, analytických prieskumov, ako aj vo vzťahu k potrebám občanov obce, monitorovaných formou dotazníkového prieskumu, bolo komunitné plánovanie sociálnych služieb v obci Hájske zamerané špecificky na štyri nosné cieľové skupiny občanov obce a to seniori, deti a mládež, občania v riziku sociálneho vylúčenia a občania so zdravotným postihnutím.

A) Seniori:

Keďže starnutie populácie v spoločnosti sa na základe demografických prognóz jednoznačne ukazuje ako neodvratne prebiehajúci proces, je preto nevyhnutné, aby sa táto skupina občanov žijúcich v obci stala predmetom intenzívnejšieho záujmu, prioritne z hľadiska rôznorodej a komplexnej sociálnej starostlivosti. Sociálne zabezpečenie seniorov predstavuje v širšom slova zmysle súbor inštitúcií, zariadení a činností na predchádzanie, zmierňovanie a odstraňovanie ťaživých sociálnych situácií seniorov, ktorí takú pomoc potrebujú. Seniorská problematika si naozaj zasluhuje, ale bude v budúcich rokoch aj vyžadovať zvýšenú pozornosť. Ide o sociálny jav, ktorý sa v svojej podstate prejavuje všade, avšak nie vždy je možné odhadnúť jeho podstatu, vývoj a s tým spojené problémy. Preto aj nastavenie poskytovania optimálnych sociálnych služieb pre seniorov, prioritne preventívneho charakteru je pomerne zložitá a závisí od finančných možností obce, ale aj od spolupráce zainteresovaných subjektov a samotných seniorov nevynímajúc. V obci je aktuálne zabezpečujúci stav poskytovania komplexných sociálnych služieb zaistený prostredníctvom Domovov dôchodcov v okrese Šaľa. I keď v obci fungujú rôzne občianske združenia do aktivít v ktorých sú zapojení i seniori v obci ako Jednota dôchodcov či Združenie záhradkárov, je táto účasť v nich podmienená členstvom v spoločenstve a činnosť i aktivity vykonávané podľa časového plánovaného harmonogramu. V obci chýba denné centrum pre seniorov, prípadne denný stacionár pre osamelých jedincov či záujmové stredisko pre všetky cieľové skupiny obyvateľstva.

Identifikácia problémov

- *chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na sociálnu pomoc*
- *chýba terénna sociálna služba*
- *osamelí seniori so zdravotnými problémami*
- *je málo informácií o poskytovateľoch sociálnych služieb*
- *nie je vyriešená bezbariérovosť v obci*
- *chýba miestna legislatíva*

Služby určené seniorom sú poskytované občanom, ktorí dosiahli vek rozhodný pre priznanie starobného dôchodku a ocitli sa v situácii vyžadujúcej podporu komunity, je možné charakterizovať túto skupinu týmito spoločnými prejavmi:

- predlžovanie individuálneho aj priemerného veku
- nárast miery chorobnosti a tým aj závislosti na sociálnej pomoci
- vdovstvo – skôr, či neskôr strata životného partnera a s tým súvisiace sociálne a ekonomické zmeny
- stále existujúci využiteľný potenciál jedincov k aktivitám vo svoj prospech aj v prospech komunity

Z hľadiska početnosti ide i jedinou sociálnu kategóriu populácie, ktorá má trvale a prirodzene

vzostupnú tendenciu svojho rastu premietajúcu nárastu v porovnaní k pomeru k ostatným kategóriám populácie komunity.

Občania nad 60 rokov tvoria necelých 24 % z celkového počtu obyvateľov, to znamená, že tvoria najväčšiu skupinu odkázanú alebo perspektívne odkázanú na sociálne služby. Keď porovnáme jednotlivé roky, tak vidíme, že počet ľudí poproduktívneho veku v každom roku prevyšuje počet predproduktívnej populácie aj pri náraste obyvateľstva. Podľa prepočtov bude opatrovateľskú službu v blízkej budúcnosti permanentne potrebovať 3 – 5 obyvateľov a umiestnenie v sociálnom zariadení 2 osoby.

Obec vytvára technické a materiálne podmienky na činnosť základnej organizácie Jednoty dôchodcov Slovenska v obci Hájske, ktorá organizuje pre seniorov kultúrno-spoločenské aktivity v obci. Svojou aktivitou inšpiruje mladšiu generáciu v obci.

Obec v súlade s §§ 75, 77 a ostatnými ustanoveniami zákona o sociálnych službách môže poskytnúť finančný príspevok na prevádzku poskytovanej sociálnej služby v Zariadení pre seniorov ambulantnou formou, ktoré prevádzkuje neverejný poskytovateľ (ktorý nie je založený za účelom dosahovania zisku) vo výške najviac 100 € na jedného prijímateľa sociálnej služby, ktorý je obyvateľom obce, na 1 kalendárny rok. Podrobnosti finančného príspevku určí obecné zastupiteľstvo v súlade s ustanoveniami tohto KP SS pri schvaľovaní žiadosti o poskytnutie príspevku. Predchádzajúce dve vety sa primerane použijú aj pre prípad, ak sociálna služba začala byť poskytovaná pred účinnosťou tohto KP SS alebo jeho zmenou.

B) Deti a mládež

Identifikácia problému:

- *chýba vyhľadávacia činnosť sociálne slabších rodín s deťmi, ktoré potrebujú pomoc*
- *deti zo sociálne slabších rodín majú stravovacie problémy*
- *nevhodné trávenie voľného času*
- *rodiny s deťmi sú často na hranici životného minima*
- *chýba miestna legislatíva*

Druhou skupinou ohrozenia a záujmom komunitného plánovania sú deti a mládež, ale i mladí dospelí v obci, pre ktorých je potrebné nastaviť súbor opatrení na odstránenie, zmiernenie a zamedzenie prehlbovania alebo opakovania porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu a je potrebné poskytnúť pomoc v závislosti od závažnosti situácie, v ktorej sa jednotlivé ohrozené deti a mládež nachádzajú. Do takejto kategórie patria:

- ❖ *dieťa alebo mladiství, ktorí sa dopustili priestupku, trestného činu;*
- ❖ *dieťa, u ktorého sa pre poruchy správania prejavujú problémy najmä v škole, v skupinách, vo vzťahoch s inými deťmi, rodičmi alebo inými plnoletými fyzickým i osobami;*
- ❖ *dieťa alebo mladiství závislí od drog, alkoholu, hazardných hier, internetu, počítačových hier;*
- ❖ *deti a mládež v nestabilnom rodinnom prostredí;*
- ❖ *deti a mládež žijúci v rodinách s nízkou sociálno-ekonomickou úrovňou.*

Pozitívum je, že v obci sú dobre fungujúce Občianske združenia, ktoré v spolupráci s obcou usporadúva akcie pre deti a mládež i širokú verejnosť a zapájaním mládeže a aktivitami sa snažia predchádzať možným problémom, no dobre fungujúce komunitné, prípadne materské centrum s denným režimom, alebo centrum voľného času, by bolo pre obec veľkým prínosom. Dala by sa eliminovať hrozba prejavov patologických javov v dôsledku neorganizovaného voľného času detí a mládeže. Poskytol by sa priestor na stretávanie a odovzdávanie si skúseností a zručností mladým mamičkám, ale i ostatným skupinám obyvateľstva podľa záujmu a potreby organizovaním tematických stretnutí, preventívnymi programami, praktickými ukážkami a pod.

Obec nemá vypracovanú vlastnú legislatívu na podporu detí zo sociálne slabších rodín. Zásady poskytovania finančnej podpory pri stravovaní sociálne odkázaných detí v školskej jedálni v prípade potreby je riešené s prostredníctvom ÚPSVaR. V súčasnosti sa neposkytuje dotácia na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením.

Obec neposkytuje príspevok dobrým študentom. Na konci roka sú najlepší žiaci odmenení vecnými darmi v škole.

Sociálne služby vo vzťahu k predmetnej cieľovej skupine je potrebné prioritne orientovať na ohrozené rodiny, rodiny v kríze a mladých ľudí.

Ohrozená rodina - rodina, ktorá sa ocitla pod vplyvom vonkajších a vnútorných faktorov, ktoré ju ohrozujú. Najčastejšie ide o:

- neadekvátne rodičovské postoje, hodnoty, vzory a zručností
- strata bývania, resp. rodina žije len v sociálnej ubytovni a nedisponuje priestormi vhodnými na bývanie
- užívanie alkoholu alebo iných návykových látok (najmä ako prostriedok na odbúrание stresu)
- náhle životné zmeny alebo iné stresové situácie
- upadanie prostredia, v ktorom rodina žije
- chudoba, sociálne vylúčenie

Obec momentálne nemá deti umiestnené v náhradnej rodinnej starostlivosti, detskom domove a ani v reedukačnom zariadení. Obec nemá vypracovanú vlastnú legislatívu ohľadne sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately na sanáciu krízovej situácií v rodine a na ochranu práv a právom chránených záujmov detí.

S nárastom počtu detí so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami rastie aj záujem rodičov integrovať svoje deti do bežných škôl a pre uľahčenie tohto procesu využívať aj podporu asistenta na vyučovaní. Z výsledkov prieskumu, ktorý uskutočnilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu SR (MŠVVaŠ SR) v roku 2015 vyplynulo, že učitelia i riaditelia škôl vidia najväčší prínos asistenta učiteľa v tom, že individuálnym prístupom pomáha v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu žiakom, ktorí majú špeciálne výchovno-vzdelávacie potreby. Tým pádom môžu byť aj žiaci s takýmito potrebami integrovaní do bežnej školy a môžu sa vzdelávať v hlavnom prúde vzdelávacieho procesu. Asistent učiteľa s pomocou špeciálneho pedagóga a školského psychológa pomáha skvalitňovať vyučovací proces žiaka so zdravotným znevýhodnením alebo s nadaním.

Treba vypracovať a schváliť:

Zásady poskytovania finančnej podpory novorodencov.

VZN, ktorým sa určuje postup pri poskytovaní finančných príspevkov obcou na vykonávanie opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

V prípade potreby upozorniť vzdelávacie zariadenie na potrebu asistenta pre skvalitnenia vyučovacieho procesu pre deti so zdravotným znevýhodnením, zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo s nadaním z obce Hájske.

V prípade potreby zabezpečiť financie na školské potreby pre deti v hmotnej núdzi.

V prípade potreby upozorniť vzdelávacie zariadenie na zabezpečenie dotácie na podporu výchovy k stravovacím návykom dieťaťa ohrozeného sociálnym vylúčením z obce Hájske.

Priebežne monitorovať potreby rodín v riziku sociálneho vylúčenia (1x ročne prieskum).

Vytvoriť materské centrum v obci.

C) Občania so sociálnymi spoločenskými problémami

Identifikácia problému

- *chýba vyhľadávacia činnosť občanov odkázaných na pomoc*
- *chýbajú preventívne sociálne opatrenia a financie*

- *narastá skupina občanov, ktorí nevedia hospodáriť s finančnými prostriedkami*
- *skupina občanov stratila záujem o prácu a zamestnanie*
- *informácie o možnostiach sociálnej pomoci nie sú dostatočné a na požadovanej úrovni*
- *násilie v rodinách spojené so závislosťou na alkohole*
- *pasivita občanov riešiť veci verejné*
- *vandalizmus, násilie, drogové závislosti, alkohol*

Svojím zložením ide o najrôznorodjšiu sociálnu skupinu, preto aj potreby, prístupy, formy a nástroje sociálnej pomoci vo vzťahu k tejto sociálnej skupine sú veľmi rôznorodé. K tejto sociálnej skupine zaraďujeme:

- občanov bez prístrešia
- občania prepustení z výkonu trestu odňatia slobody a ústavu na výkon väzby
- dlhodobo nezamestnaní občania
- občania spoločensky neprispôsobiví
- závislí občania
- Rómska komunita

Vzhľadom k rôznorodosti skupiny a neexistencii štatistických údajov v požadovanej štruktúre a skladbe je možné počet skupín a zvlášť v niektorých jej kategórii len odhadnúť. Kategória, ktorá z tejto cieľovej skupiny potenciálnych klientov si vyžaduje osobitnú pozornosť, analýzu a prístup. Táto skupina ľudí patrí medzi najviac ohrozené sociálnou inklúziou. Ich sociálna situácia už dlhodobo determinuje vysoká miera nezamestnanosti, najmä dlhodobej, závislosť na dávkach sociálneho systému, nízka úroveň vzdelania a bývania, nezodpovedný prístup k životu a požívanie návykových látok vo zvýšenej miere. Treba podotknúť, že dlhodobé sociálne dávky a príspevky udržiavajú ľudí v pasivite, neplývajú na ľudí motivačne, aby zmenili svoju sociálnu a životnú situáciu.

Obec v rámci svojich finančných možností podporuje ich začlenenie do spoločnosti. Ak vezmeme prevenciu ako celok od sekundárnej po primárnu, ako predchádzanie vzniku nežiaducich spoločenských situácií včasným odstraňovaním ich príčin, tak zameranie sociálnej prevencie by malo byť najvyšším princípom predchádzania patologických javov a krízovým situáciám v rodinách. Treba zvážiť možnosť vytvorenia osobitného príjemcu dávky v hmotnej núdzi aby sa dávky sociálneho systému využívali na ten účel, na ktorý sú poskytované štátom. Vyhľadávanie, nápravné a rehabilitačné postupy na dosiahnutie pozitívnej zmeny spadajú pod kompetencie samosprávy, aby mohli v súčasnosti s rodinou zabezpečiť základné životné podmienky. Na to, ale v samospráve často nie je dostatok vzdelaných a odborne fundovaných sociálnych pracovníkov a problém je aj v nízkej výkonnosti ekonomiky, ktorá nedokáže zabezpečiť dostatok finančných prostriedkov na sociálnu prevenciu. Počet osôb sociálne odkázaných a dôchodcovia s nízkymi príjmami v obci je okolo 50, pre ktorých obec v roku 2012 zabezpečila potravinovú pomoc.

Treba vypracovať a vyriešiť nasledovné:

V prípade aktuálnosti vybaviť potravinovú pomoc pre sociálne odkázaných a dôchodcom s nízkymi príjmami.

Priebežne monitorovať potreby obyvateľov sociálne odkázaných (1x ročne prieskum).

Poslednou skupinou v záujme riešenia sociálnej situácie je skupina občanov obce s ťažkým zdravotným postihnutím.

Integrácia rómskej komunity.

D) Občania so zdravotným postihnutím

Identifikácia problému:

- *chýba vyhľadávacia činnosť občanov so zdravotnými problémami, ŤZP*
- *nie je vybudované prepojenie a presun informácií medzi občanmi, samosprávou, odborníkmi*

- *chyba možnosť zamestnať zdravotne postihnuté osoby*
- *nie je vyriešená bezbariérovosť v obci*
- *chyba miestna organizácia zdravotne postihnutých*

Skupina občanov, ktorej sociálne problémy vznikajú ako následok ich zdravotného postihnutia, ktoré sú buď vrodené alebo získané úrazom, či chorobou počas ontogenézy.

Z kritériálneho hľadiska charakteru postihnutia rozdeľujeme občanov so zdravotným postihnutím do 5 základných kategórii:

- mentálne a psychické postihnutia
- zmyslové postihnutia
- postihnutia pohybového aparátu
- kombinované postihnutia
- ostatné postihnutia (mnohé majú charakter civilizačných ochorení)

Každá z uvedených kategórii postihnutí má rozdielne dopady na sociálne následky postihnutia a tým aj na špecifické potreby a formy pomoci spoločnosti pri ich uspokojovaní. Zákon o sociálnych službách venuje dostatočný priestor v oblasti poskytovania sociálnych služieb čo sa týka sortimentu ich druhov ako aj foriem poskytovania. Mimo oblasť sociálnych služieb je najdôležitejším právnym predpisom v novej legislatíve podpora sociálneho začlenenia fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti.

Opatrovateľská služba

Opatrovateľská služba je starostlivosť v domácom prostredí, zatiaľ je to jediná forma terénnych sociálnych služieb v komunite obce pre kategóriu seniorov. Obsah a rozsah ich poskytovania je prevažne zameraný na samotnú a limitovane chápanú opatrovateľskú službu poskytovanú len v časovo úzko vymedzenom rozsahu, ktorý dovoľuje vykonávať len vlastné úkony pomoci a ošetrovateľských činností. Celodenné poskytovanie opatrovateľskej služby v súčasnosti nie je prevádzke.

Vlastná legislatíva na poskytovanie sociálnej služby v obci Hájske nie je vypracovaná a schválená obecným zastupiteľstvom.

Táto služba, nakoľko nie je v prevádzke, nie je zapísaná do Registra poskytovateľov sociálnych služieb Nitrianskeho samosprávneho kraja, obcou Hájske.

Obec nedopláca ekonomicky oprávnené náklady za obyvateľov obce umiestnených v sociálnych zariadeniach.

Bezbariérovosť v obci nie je riešená.

Na základe takto vyprofilovaných cieľových skupín sme stanovili i ciele a priority komunitného plánu sociálnych služieb pri ktorom nám pomohla i SWOT analýza.

5. SWOT- ANALÝZA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB NA ÚZEMÍ OBCE HÁJSKE

SWOT analýza predstavuje nástroj strategického plánovania a používa sa na určenie silných a slabých stránok a na určenie príležitostí a ohrození pre komunitu.

Silné stránky:

- právo na poskytnutie sociálnych služieb je zaručené rovnako všetkým občanom
- záujem komunity obce a jej oficiálnych zložiek o rozvoj sociálnej oblasti
- vlastná legislatívna činnosť samosprávnych orgánov umožňujúca úpravu niektorých oblastí sociálnych služieb podľa špecifických potrieb a podmienok komunity
- kľud vidieckeho prostredia - nájomné byty pre mladé rodiny
- školské zariadenia a ihrisko – pedagogický dozor

Slabé stránky:

- nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby
- nedostatočne zabezpečená bezbariérovosť v obci
- nepostačujúci počet kvalifikovaných zamestnancov z obce, ktorí zabezpečujú poskytovanie sociálnych služieb
- migrácia kvalifikovanej pracovnej sily za prácou do zahraničia
- nepriaznivý demografický vývoj
- nedostatok finančných prostriedkov na rozširovanie rozsahu a druhu sociálnych služieb
- absencia terénnej sociálnej práce
- migrácia mladej generácie
- nedostatok dopravnej infraštruktúry
- zastaraná školská infraštruktúra
- vysoký index starnutia obyvateľstva

Príležitosti:

- zvyšovanie zodpovednosti obce za riešenie lokálnych problémov
- cielenie opatrení podľa miestnych potrieb
- rozvoj svojpomocného riešenia miestnych problémov
- rozširovanie spolupráce samosprávy a regionálnych združení obcí
- práca s verejnosťou za účelom zvyšovania zodpovednosti a aktívnej účasti pri riešení životných situácií
- podpora a rozvoj dobrovoľníctva
- organizácia spoločenských akcií
- podpora mladého obyvateľstva
- v prípade potreby zabezpečiť financie na školské potreby pre deti v hmotnej núdzi.
- v prípade potreby zabezpečiť dotáciu z ÚPSVaR pri stravovaní sociálne odkázaných detí v školskej jedálni
- v prípade potreby zabezpečiť asistenta pre skvalitnenia vyučovacieho procesu pre deti so zdravotným znevýhodnením, zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo s nadaním.

Ohrozenia:

- z dôvodu zvyšovania nákladovosti služieb riziko zvyšovania úhrad a riziko znižovania kvality
- možný odliv kvalifikovaných odborníkov zo sociálnej sféry do iných odvetví
- nefunkčnosť systému sociálnych služieb z dôvodu nedostatočného realizovania kompetencií
- nárast počtu sociálnych kategórií občanov vyžadujúcich sociálne služby
- nedostatok finančných prostriedkov na samosprávnej úrovni na výkon kompetencií obce, v tom aj na zabezpečenie sociálnych služieb.
- postoje a predsudky zo strany zamestnávateľov pri poskytovaní pracovných príležitostí znevýhodneným sociálnym skupinám komunity
- nízke príjmy seniorov im neumožnia platiť za služby

Z vyhodnotenia pôsobiacich faktorov je zrejmé, že existuje nerovnováha v pomere rozsahu silných stránok k prvkom a javom, ktoré pôsobia ako slabé stránky. Počet a hlavne pôsobenia slabých stránok je prevažne nad silnými. Z uvedeného vyplýva, že v prípade ak by tento stav v spoločnosti pretrvával a neriešil by sa, mohli by nastať negatívne javy ako:

- vznik a narastanie sociálneho napätia v komunite obce
- pokles súčasnej úrovne už poskytovaných sociálnych služieb
- pokles alebo strata dôvery v oficiálne orgány obce a ich schopnosť riešiť problémy v sociálnej oblasti ...

6. CIELE A PRIORITY KOMUNITNÉHO PLÁNU SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Hlavným cieľom komunitného plánovania sociálnych služieb je rozšírenie sociálnych služieb v obci doplnením o služby, ktoré sú aktuálny dopytom zo strany obyvateľstva i prioritou v rámci rozvoja obce so zameraním sa na cieľové skupiny, ktorý dopĺňa celkový rozvojový plán obce, v ktorom sú už zahrnuté projekty spadajúce do sociálnej oblasti. Sú to plánované rekonštrukcie materskej školy a kultúrneho domu a za zmienku určite stojí i plánovaná výstavba nových nájomných bytov v obci, ktorá bude realizovaná v priebehu už budúceho roka. V nadväznosti s prioritami v rozvojom pláne obce sme stanovili priority KPSS, ktorí ho dopĺňa na roky 2018-2022 nasledovne:

Priorita č. 1	Terénna opatrovateľská služba	
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zabezpečenie sociálnej služby pre obyvateľov so zreteľom na ich zotrvanie v domácom prostredí ➤ Aktivity smerujú k skvalitneniu životnej úrovne, k vytvoreniu podmienok pre plnohodnotný spoločenský a kultúrny rozvoj cieľovej skupiny a na zlepšenie medziľudských vzťahov. 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2018 – 2022	
REALIZÁTOR	Zodpovedná osoba	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obec Hájske ➤ Nitriansky samosprávny kraj ➤ Registrovaný subjekt 		
Priorita č. 2	Sociálna služba v zariadení	
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zabezpečenie pobytovej sociálnej služby v registrovanom zariadení VÚC 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2018 – 2022	
REALIZÁTORI/PARTNERI	Zodpovedná osoba	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obec Hájske ➤ Nitriansky samosprávny kraj ➤ Registrovaný subjekt, v súlade s ustanoveniami tohto KP SS 		
Priorita č. 3	Stravovanie starších a odkázaných osôb, vrátane detí	
AKTIVITY	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Zabezpečenie možnosti stravovania ➤ Zabezpečenie finančnej podpory stravovania ➤ Zabezpečenie potravinovej pomoci 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2018 – 2022	
REALIZÁTORI/PARTNERI	Zodpovedná osoba	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obec Hájske ➤ Registrovaný subjekt ➤ ÚPSVaR Šaľa 		

Priorita č. 4	Integrácia detí vo výchovno–vzdelávacom procese	
<i>AKTIVITY</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Individuálny prístup pri integrácii detí vo vyučovacom procese sozdravotným znevýhodnením, zo sociálne znevýhodneného prostredia alebo snadaním</i> ➤ <i>Zabezpečenie asistenta učiteľa</i> 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2018 – 2022	
REALIZÁTORI/PARTNERI	Zodpovedná osoba	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obec Hájske ➤ ZŠs MŠ 		
Priorita č. 5	Spoločensky neprispôsobivé osoby	
<i>AKTIVITY</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Osobitný príjemca dávky</i> ➤ <i>Začlenenie spoločensky neprispôsobivých osôb do spoločenského života</i> 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2018 – 2022	
REALIZÁTORI/PARTNERI	Zodpovedná osoba	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obec Hájske ➤ ÚPSVaR Nové Zámky 		
Priorita č. 6	Nezamestnaní	
<i>AKTIVITY</i>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Pracovné návyky</i> ➤ <i>Spolupráca s ÚPSVaR pri hľadaní zamestnania</i> ➤ <i>Pomoc pri rekvalifikácii</i> 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2018 – 2022	
REALIZÁTORI/PARTNERI	Zodpovedná osoba	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obec Hájske ➤ ÚPSVaR Nové Zámky 		
Priorita č. 7	Bytová výstavba a podpora obnovy bytového fondu	
<i>AKTIVITY</i>	<p>Predinvestičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Vysporiadanie vlastníckych vzťahov</i> ➤ <i>Spracovanie výkresovej dokumentácie (pre územné konanie, pre stavebné povolenie)</i> ➤ <i>Vydanie stavebného povolenia</i> <p>Investičná fáza:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Získanie zdrojov financovania</i> ➤ <i>Verejnú obstarávanie podľa zákona č. 25/2006 o ver. obstarávaní</i> ➤ <i>Realizácia</i> ➤ <i>Kolaudácia</i> <p>Fáza po realizácii:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Kvalitné sociálne prostredie</i> 	
ČASOVÝ HORIZONT REALIZÁCIE OPATRENIA	2018 – 2022	
REALIZÁTORI/PARTNERI	ZDROJE FINANCOVANIA	
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Obec Hájske ➤ Štátny fond ➤ Obyvatelia obce 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dotácie ➤ vlastné zdroje 	
Zodpovedná osoba		

7. VYHODNOCOVANIE A PLNENIE KPSS

Vyhodnocovanie plnenia stanovených cieľov a aktivít Komunitného plánu sociálnych služieb bude vykonávané priebežne 1x ročne predložením monitorovacej správy na rokovaní Obecného zastupiteľstva sociálnou komisiou. Výstupy monitoringu budú predložené verejnosti zverejnením v obvyklej forme. KPSS je záväzným pri tvorbe rozpočtu obce a jeho aktivity budú doň premietnuté. Po jeho schválení je základným rozvojovým dokumentom pre obec, ktorého aktivity obec priamo realizuje alebo vytvára podmienky na ich realizáciu. Je to zároveň rozvojový usmerňujúci dokument pre všetky subjekty realizujúce aktivity na území obce, alebo subjekty, ktoré chcú realizovať činnosti sociálneho rozvoja, napr. podnikateľské odborné organizácie, štátne orgány mimovládne organizácie. Za monitoring naplňania priorít KPSS bude zodpovedať obec Hájske – starosta obce a obecné zastupiteľstvo.

Nakoľko KPSS je otvoreným dokumentom, preto je ho možné pravidelne aktualizovať. Jeho aktualizácia sa bude vykonávať vždy, pri vzniku objektívnych potrieb zo strany poskytovateľa alebo prijímateľa a potreby, ktorá bude vyvolaná zmenou rozhodujúcich špecifických miestnych podmienok alebo zmenou legislatívy SR.

Záver

Komunitný plán sociálnych služieb obce Hájske na obdobie rokov 2018-2022 je výsledkom spolupráce obce ako poskytovateľa sociálnych služieb, ale i samotných obyvateľov. Je to výsledok celého procesu prípravy, spracovania dokumentu a následného verejného prerokovania.

Veríme, že tento dokument bude podkladom ďalšieho prospešného rozvoja našej obce a zvyšovania kvality života jeho obyvateľov a pomôže zabezpečiť práva občanov na sociálne služby, zvýšiť ich kvalitu a dostupnosť pre všetkých bez sociálneho vylúčenia, vytvoriť koordinovanú a účinnú sociálnu sieť pre všetky skupiny obyvateľstva tak, aby sa naplnili všetky naše spoločné ciele.

Snahou obce je vždy včas a podľa reálnych možností reagovať na vzniknuté situácie a dopyt po službách zo strany občanov v snahe vychádzať v ústrety a snažiť sa vyhovieť ich požiadavkám a podať pomocnú ruku v čase vzniknutého problému. Nie vždy je to, ale zo strany obce možné. Zväčša to vyžaduje veľa energie, práce a času, ale hlavne finančných zdrojov a mnohé závislí i od ponúkaných možností a naplnenia stanovených podmienok s uplatnením všetkých zákonov a aktuálne platnej legislatívy. Obec ako verejný poskytovateľ, má preto i KPSS koncipovaný v zmysle platnej legislatívy SR a v mnohom je závislý od ponúk zo strany verejných výziev štátnych orgánov, nastavených podmienok v ich účasti, ale hlavne od finančného krytia z dôvodu obmedzenia vlastných zdrojov finančného rozpočtu obce a ten sa dotýka i plánovaných výstavieb či rekonštrukcií budov a poskytovania sociálnych služieb, no veríme že v priebehu času sa stanovené priority a plány stanú skutočnou realitou.

Prílohy

DOTAZNÍK

Komunitný plán sociálnych služieb v obci Hájske.

I. Charakteristika respondenta

kto vyplňa dotazník za domácnosť

1. Pohlavie *

- Muž
- Žena

2. Veková kategória *

- menej ako 25
- 25 - 34
- 35 - 44
- 45 - 54
- 55 - 64
- 65 - 74
- 75 a viac

3. Aké je vaše najvyššie dokončené vzdelanie? *

- základné
- stredná škola bez maturity
- stredná škola s maturitou
- vysokoškolské I. stupňa (bakalárske)
- vysokoškolské II. stupňa
- vysokoškolské III. stupňa doktorandské

4. Aké je vaše sociálne postavenie? *

- zamestnanec
- podnikateľ
- nezamestnaný
- starobný dôchodca
- invalidný dôchodca
- materská/rodičovská dovolenka
- študent
- ostatné

5. Ako dlho žijete v Hájskom? *

- menej ako 5 rokov
- 5 - 15 rokov
- 16 - 30 rokov
- viac ako 30 rokov

II. Charakteristika Vašej domácnosti

6. Aké je zloženie Vašej domácnosti? *

- jednotliviec
- obaja rodičia s 1 dieťaťom alebo s viac deťmi
- jeden rodič s dieťaťom
- manželia bez detí, resp. deti sú dospelé a žijú inde
- viacgeneračná domácnosť
- ostatné

7. Ako hodnotíte životnú úroveň Vašej domácnosti na škále od 1 po 5, kde 1 je znamená veľmi dobrú a 5 veľmi zlú životnú úroveň? *

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

III. Informovanosť o sociálnych službách

označiť je možné aj viac možností

8. Na koho sa obrátite v prípade, že by ste potrebovali získať informácie o niektorej forme sociálnych služieb? *

- obrátim sa na človeka, ktorý sa s podobným problémom stretol
- kontaktujem organizácie, o ktorých viem, že podobné služby poskytujú
- získam informácie z internetu
- opýtam sa na úradoch
- opýtam sa ošetrojúceho lekára
- neviem, doteraz som sa s takou situáciou nestretol/a

IV. Skúsenosti so sociálnymi službami

označiť je možné aj viac možností

9. Aký sociálny problém je v súčasnosti vo Vašej domácnosti? *

- žiadny
- problém s mobilitou (nedokážem sám navštíviť lekára, inštitúcie)
- problém s vykonávaním seba obslužných úkonov (umývanie,...)
- problém so zabezpečením prípravy stravy
- problém so starostlivosťou o domácnosť
- problém s bývaním
- problém s komunikáciou
- problém s niektorým typom závislosti (drogová závislosť, alkoholizmus, patologické hráčstvo - gambling, závislosť na internete/technike, závislosť na nakupovaní a pod.)
- problém so šikanovaním
- problém s prostitúciou
- problém s násilím (domáce násilie, týranie, sexuálne zneužívanie, napadnutie)

10. Prosíme, označte všetky sociálne služby, ktoré v súčasnej dobe využíva niektorý člen Vašej domácnosti v obci Hájske: *

- sociálne poradenstvo
- opatrovateľská služba
- zariadenie pre seniorov
- denný stacionár
- nevyužíva žiadne

11. Ako hodnotíte skúsenosť s danou sociálnou službou na škále od 1 po 5, kde 1 je znamená úplnú spokojnosť a 5 úplnú nespokojnosť?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

V. Využívanie sociálnych služieb v budúcnosti

označiť je možné aj viac možností

12. Ako by ste postupovali v prípade, ak by člen Vašej domácnosti bol odkázaný na pomoc inej osoby? *

- snažil/a by som sa zaistiť starostlivosť sám/sama, príp. využiť pomoc blízkych ľudí
- využil/a by som služby poskytované v domácom prostredí
- využil/a by som služby poskytované v zariadení v pracovných dňoch počas dňa
- využil/a by som služby poskytované v zariadení pobytovou formou (týždenné pobytové alebo celoročné pobytové)

13. O aké sociálne služby v obci Hájske by ste mali záujem? *

v tejto otázke vyberte aj viac možností a v nasledujúcich otázkach vyberte jednu z ponúkaných možností, ktorá bližšie špecifikuje sociálnu službu

- Prepravná služba – sociálny taxík
 - Poskytovanie sociálnej služby v jedálni – vyberte z možností:
 - Domáca opatrovateľská služba
 - Poskytovanie soc. služby v dennom centre – záujmová činnosť:
- Iné služby:

13. 1 Prepravná služba – sociálny taxík – vyberte z možností:

- preprava v rámci obce (lekár, obecný úrad a pod.)
- preprava mimo obce (lekár, úrady a inštitúcie napr. sociálna poisťovňa, obecný úrad a pod)

13. 2 Poskytovanie sociálnej služby v jedálni – vyberte z možností:

- vyzdvihnutie jedla v jedálni
- stravovanie v jedálni
- donáška stravy domov

13.3 Domáca opatrovateľská služba

Potrebné rozhodnutie o odkázanosti na opatrovateľskú službu. Je poskytovaná opatrovateľkou výhradne v domácnosti žiadateľa.

13.4 Poskytovanie soc. služby v dennom centre – záujmová činnosť

- krúžky v pravidelných intervaloch (ručné práce a pod.)
- vedomostné hry, spoločenské hry, športové aktivity

13.5 Poradenstvo

- sociálne poradenstvo (poskytnutie základných informácií o možnostiach riešenia problému a odporúčanie a sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci)
- psychosociálne poradenstvo (pomáha vyrovnáť sa so záťažovými situáciami, ako je násilie, rozvod, smrť, problém závislosti v rodine a pod.)
- právne poradenstvo (v oblasti rodinného, pracovného, občianskeho a obchodného práva)
- kariérové poradenstvo (pomoc pri rozhodovaní o otázkach vzdelávania, odbornej prípravy, voľby zamestnania a rozvoji kariéry)
- telefonické poradenstvo – linka dôvery (pomoc pri riešení krízových a iných ťažkých životných situácií)

13. 6 Ak ste si vyššie nevybrali z ponúkaných možností uveďte prosím iné sociálne služby
Vaša odpoveď:

14. V akých zariadeniach v obci Hájske by ste mali záujem o poskytovanie sociálnych služieb? *

- zariadenie pre seniorov – bývalé domovy dôchodcov – pobytová forma. Pre osoby, ktoré dovŕšili dôchodkový vek a buď sú odkázané na pomoc inej osoby (stupeň odkázanosti

najmenej IV) alebo z iných vážnych dôvodov potrebujú poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení.

- domov sociálnych služieb – pre osoby do dovŕšenia dôchodkového veku – týždenná pobytová alebo ambulantná forma. Potrebné rozhodnutie o odkázanosti (stupeň odkázanosti V, resp. III v prípade nevidiaceho).
- zariadenie opatrovateľskej služby – pre osoby, ktorým pre zhoršený zdravotný stav a sociálnu situáciu nie je možné zabezpečiť potrebnú starostlivosť v domácom prostredí a stupeň ich odkázanosti je najmenej II.
- denný stacionár - pre osoby odkázané na pomoc inej osoby v zariadení na určitý čas počas dňa a stupeň ich odkázanosti je najmenej III. Posilňuje kontakt so spoločenským prostredím, aktivizáciu, podporu samostatnosti a zodpovednosti
- jasle - zariadenie starostlivosti o deti do 3 rokov veku dieťaťa

VI. Priority rozvoja sociálnych služieb

15. Ktoré z nasledujúcich skupín obyvateľov obce si podľa Vás zaslúžia viac pozornosti ? (max. 3 odpovede) *

- rodiny s malými deťmi
- rodiny s deťmi so zdravotným postihnutím
- mnohopočetné rodiny
- neúplné rodiny
- deti a mládež
- neprispôsobiví občania
- občania v prechodnej sociálnej kríze
- nezamestnaní
- etnické menšiny
- osoby ohrozené závislosťou ((drogová závislosť, alkoholizmus, patologické hráčstvo – gambling, závislosť na internete/technike, závislosť na nakupovaní a pod.)
- seniori
- osoby so zdravotným postihnutím
- dlhodobo chorí
- obeť násilných činov (domáceho násillia, týrania, sexuálneho zneužívania alebo násillia, napadnutia, podvodu, šikanovania, obchodovania s ľuďmi a pod.)

16. Na ktoré oblasti pomoci by sa mala obec v budúcnosti viac zamerať? *

- rozvoj služieb poskytovaných v domácnostiach
- rozvoj služieb poskytovaných v zariadeniach ambulantnou formou (dochádzate za sociálnou službou)
- rozvoj služieb poskytovaných v zariadeniach pobytovou formou (súčasťou sociálnej služby je aj ubytovanie – sociálna služba sa poskytuje ako celoročná alebo týždenná)

17. V rámci prevencie v sociálnej oblasti, aké aktivity Vám v našej obci chýbajú? *

- osвета v oblasti obrany a ochrany proti rôznym druhom násillia (domáceho násillia, týrania, sexuálneho zneužívania alebo násillia, napadnutia, podvodu, lúpeže, krádeže, šikanovania, obchodovania s ľuďmi a pod.)
- osвета v oblasti prevencie závislostí (drogová závislosť, alkoholizmus, patologické hráčstvo – gambling, závislosť na internete/technike, závislosť na nakupovaní a pod.)
- programy na prevenciu sociálno patologických javov
- zvýšený monitoring hliadkami štátnej polície na problematických miestach
- zriadenie obecnej polície (ktorá zabezpečuje verejný poriadok v obci, spolupôsobí pri ochrane jej obyvateľov pred ohrozením ich života a zdravia, spolupôsobí s príslušnými útvarmi Policajného zboru pri ochrane majetku obce, majetku občanov, a pod.)

POSTUP PRI VYBAVOVANÍ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB.

Postup pri vybavovaní sociálnych služieb je v zásade všade rovnaký, avšak niektoré usmernenia môžu zriaďovatelia upravovať – podľa toho, pod koho konkrétne zariadenie patrí. Najpresnejšie informácie získate na oddeleniach sociálnych vecí v jednotlivých krajoch.

1.KROK

Žiadosť o posúdenie odkázanosti o sociálnu službu s prílohami:

- lekársky nález na účely posúdenia odkázanosti na sociálnu službu, prepúšťacia správa;
- právoplatné rozhodnutie o zbavení spôsobilosti na právne úkony – ak bolo vydané;
- posudok a právoplatne rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu vydaný inou obcou, alebo iným vyšším územným celkom – ak bol vydaný;
- posudok vydaný Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny a účely kompenzácie sociálnych dôsledkov ťažkého zdravotného postihnutia – ak bolo vydané.

Vyplnenú žiadosť o posúdenie odkázanosti o sociálnu službu spolu s vyššie uvedenými prílohami je potrebné zaslať na oddelenie sociálnych služieb a zdravotníctva Nitrianskeho samosprávneho kraja.

2. KROK

Na základe vyššie uvedených podkladov vydá úrad samosprávneho kraja dva dokumenty:

- Posudok o odkázanosti na sociálnu službu a
- Rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu.

Tieto dva dokumenty priložíte k žiadosti o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby a pošlete na oddelenie sociálnych služieb v príslušnom samosprávnom kraji.

3.KROK

Oddelenie sociálnych služieb na základe prijatej žiadosti o zabezpečenie poskytovania sociálnej služby zaradí občana do poradovníka čakateľov. Keď sa miesto uvoľní, občan uzatvorí zmluvu s konkrétnym zariadením sociálnych služieb a nastúpi doň. Zariadenia môžu, na základe zákona, žiadať aj ďalšie dokumenty, napr.:

- Potvrdenie o prijme,
- Potvrdenie o majetkových pomeroch,
- Rozhodnutie súdu o zbavení spôsobilosti na právne úkony

A iné dokumenty.